

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

โดย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ร่วมกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และสำนักงาน ป.ป.ท.

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

โดย

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ร่วมกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และสำนักงาน ป.ป.ท.

คำนำ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) เป็นการขับเคลื่อนหลักจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อัยการสูงสุด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในภาครัฐ ทั้งนี้ยุทธศาสตร์ฉบับดังกล่าว มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีทัศนคติและค่านิยม ในการต่อต้านการทุจริต เน้นการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภาคีทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมถึง การพัฒนากลไกการดำเนินงานทั้งในด้านการสร้างบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ หรือจะเป็นการสร้างกลไก ทางกฎหมายที่มีความเข้มแข็ง โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ได้แก่ “สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล” สำหรับการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ฉบับนี้นั้น เน้นที่การบูรณาการการทำงานขององค์กร/หน่วยงานที่เป็นองค์กรหลักรวมถึงภาคี เครือข่ายในการต่อต้านการทุจริต และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนเพื่อเฝ้าระวังปัญหา การทุจริต

ในการนี้ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฉบับนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่ การปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

มกราคม ๒๕๕๗

สารบัญ

	หน้า
๑. บทนำ	๑
๒. สถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทย	๓
๓. ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๖
- วิสัยทัศน์	๗
- พันธกิจ	๘
- วัตถุประสงค์หลักและตัวชี้วัด	๘
- เป้าหมายหลัก	๑๐
- ผังแสดงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)	๑๑
๔. สรุปสาระสำคัญยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)	๑๒
- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐาน ความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ	๑๕
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนา เครือข่ายในประเทศ	๑๗
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ	๑๘
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๑๙
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน	๒๑
๕. มาตรการเสริมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๒๒
- การกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ตามมาตรา ๑๐๐	๒๒
- การกำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๓	๒๓
- การสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐด้านการเปิดเผยวิธีการคำนวณ ราคากลางและให้ผู้สัญญากับหน่วยงานของรัฐทำบัญชีรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญาตาม มาตรา ๑๐๓/๗	๒๔
- การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ	๒๕
- โครงการป้องกันการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	๒๕
- การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างกระแสด้านการทุจริต	๒๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๖. กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)	๒๗
- การบูรณาการขับเคลื่อนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ	๓๒
- กลไกการประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ	๓๓
- กลไกการประสานงานกับเครือข่ายภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	๓๔
- กลไกการประสานงานกับองค์กรต่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์	๓๔
๗. การบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	๓๕
- การจัดสรรงบประมาณ	๓๕
- ประมาณการและแผนงานด้านกำลังพล	๓๖
๘. การติดตามและประเมินผล	๓๙
- กรอบแนวคิด	๓๙
- การกำกับและติดตามการประเมินผล	๔๐
- การติดตามและประเมินผลภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)	๔๐
- การติดตามและประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์	๔๒
- กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล	๔๔
ภาคผนวก	
- ตัวอย่างแผนงานและโครงการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒)	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกำกับ ติดตาม การดำเนินงานจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช.	
- Strategic Map for National Strategic Plan for the Prevention of Corruption Phase 2 (B.E. 2556-2560)	

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

๑. บทนำ

การทุจริตคอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง ญาติพี่น้องและพวกพ้อง การทุจริตเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งในการแก้ปัญหาการทุจริตในสังคมไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) มีความเห็นว่าการจำเป็นต้องดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ กล่าวคือต้องมีการออกแบบมาตรการแก้ไขปัญหการทุจริตเป็นการเฉพาะประเทศ โดยจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุการทุจริต และลักษณะของความเสี่ยงหรือความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงต้องพิจารณาปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นจริง และความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับองค์กรหรือโครงสร้างทางสถาบันของชาติที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่อาจจะถูกกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวด้วย

สำหรับในประเทศไทย การทุจริตมีความเกี่ยวพันกับการทำนิติกรรมกับต่างประเทศรวมทั้งการทำธุรกรรมทางการเงินที่มีความเชื่อมโยงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยในประเทศไทยนั้น การทุจริตมีอยู่ในทุกระดับตั้งแต่การเมืองในระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น ระดับข้าราชการทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร และตำรวจ ตลอดจนการทุจริตในภาคเอกชนซึ่งเข้ามาร่วมงานกับภาครัฐ จากยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕) การทุจริตสามารถแบ่งออกเป็น ๕ ประเภท ได้แก่ การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การทุจริตในการสัมปทาน การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ และการทุจริตเชิงนโยบาย

การทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเอง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างมักจะพบในการยื้อประมูลโครงการระหว่างภาครัฐและเอกชน การทุจริตในการสัมปทานผูกขาด การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ เป็นการดำเนินการให้บุคคลที่มีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การทุจริตเชิงนโยบาย เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำโครงการระดับประเทศ แผน หรือกลไกในการบริหารโครงการจะเกี่ยวข้องกับเครือข่ายผลประโยชน์ที่เชื่อมโยงกันทุกระดับ โดยการทุจริตในลักษณะนี้มักจะเกิดขึ้นในโครงการใหญ่ๆ ระดับชาติ ซึ่งผู้ที่มีอำนาจสั่งการหรือควบคุมโครงการส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีตำแหน่งสูงทางการเมือง สามารถใช้อิทธิพลและโอกาสในตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบได้ง่าย และบุคคลดังกล่าวจะมีส่วนในการควบคุมองค์กรต่างๆ ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใส ส่งผลให้องค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตไม่มีอิสระอย่างแท้จริง เพราะอยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรทางการเมือง

ในประเทศไทย ปัญหาการทุจริตดังกล่าวข้างต้นเป็นปัญหาเรื้อรังและนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาประเทศแม้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่ว่าจะเป็น ๑) การเป็นประเทศภาคีภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption - UNCAC) พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งผลของการเป็นประเทศภาคีดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยมีการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ ร่าง พ.ร.บ. แก๊ซเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา กรณีค่านิยมเจ้าพนักงานต่างประเทศและอายุความ การร่างแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ความร่วมมือระหว่างประเทศในทางอาญา ทั้งการยึดอายัดและริบทรัพย์สิน รวมถึงร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้มีการริบทรัพย์สินตามมูลค่า ๒) การจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ ๓) การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕) แต่ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ลดน้อยถอยลง

ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้การทุจริตยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทย ประกอบด้วยปัจจัยทางด้านพื้นฐานโครงสร้างสังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวดิ่ง (Vertical Relation) หรืออีกนัยหนึ่งคือ พื้นฐานของสังคมอุปถัมภ์ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะในหมู่ญาติ พี่น้องและพวกพ้อง นอกจากนี้ยังคงมีปัจจัยด้านกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ทำให้สังคมไทยเป็นที่ยึดติดกับกระแสบริโภคนิยม วัตถุนิยม ติดความสบาย ยกย่องคนที่มีเงินและมีอำนาจ ซึ่งเมื่อเกิดค่านิยมดังกล่าว ก็เปรียบเสมือนปัจจัยผลักดันที่ทำให้บุคคลที่มีอำนาจและอิทธิพล กระทำการทุจริต ดังนั้นเมื่อพื้นฐานของสังคมไทยเป็นเช่นนี้แล้ว ผนวกกับการทำงานที่ไม่ได้บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนไว้ด้วยกัน จึงส่งผลให้การทำงานของกลไกหรือความพยายามดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ขาดความเข้มแข็ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทุกภาคส่วนจึงต้องให้ความตระหนักต่อปัญหาการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมถึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงนำมาสู่การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้มีแนวทางในการขับเคลื่อนกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มีการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) คำนึงถึงหลักการพื้นฐานสำคัญ ๔ ประการ ประกอบด้วย ประการที่หนึ่ง ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประการที่สอง ยุทธศาสตร์ต้องสอดคล้องกับแนวทางในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันและต้องสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่นำมาสู่การทุจริตในประเทศไทย ประการที่สาม เน้นการบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๗ องค์กร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ รวมถึงเครือข่ายภาคประชาสังคม และประการที่สี่ อันเป็นเป้าหมายสำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ฉบับนี้จะต้องมีส่วนในการสร้างค่านิยมวัฒนธรรมสุจริตให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักต่อวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริต

ในการกร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) เป็นการขับเคลื่อนหลักจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน อัยการสูงสุด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำหรับขั้นตอนการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ให้ความสำคัญกับหลักการทางวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาเพื่อประกอบการยกร่าง ยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึงผู้แทนจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๗ องค์กร หน่วยงานภาครัฐ และเครือข่าย ภาคประชาสังคมที่ร่วมในการทำงานเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน นอกจากนี้ได้มาจากการทบทวนงานวิจัย และงานวิชาการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะผลการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕) สำหรับข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย ข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชัน สถานการณ์ที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยหลังจากการรับฟังความคิดเห็นและทบทวนงานวิจัย และงานวิชาการดังกล่าวข้างต้นแล้ว สรุปข้อคิดเห็นสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวางแผน เชิงกลยุทธ์สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

๒. สถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทย

สำหรับการศึกษาและทบทวนสถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตในประเทศไทย แหล่งข้อมูลที่สำคัญ ประกอบด้วย งานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการทุจริตและการป้องกันและปราบปราม การทุจริตทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ ผู้แทนจากองค์กร ตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานภาครัฐ การระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนและภาคีเครือข่าย ซึ่งภายหลัง จากการดำเนินการศึกษาจากแหล่งข้อมูลข้างต้น ผลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายในและภายนอก และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ที่มีผลต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทย ซึ่งท้ายที่สุด แล้วนำมาซึ่งประเด็นชี้้นำสำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

โดยผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการต่อต้านการทุจริต จะแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยพยายามที่จะพัฒนา ปรับปรุง และเสริมสร้างกลไก มาตรการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการให้สัตยาบันในอนุสัญญาสหประชาชาติ ว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริต ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕) การจัดทำมาตรการทั้งในระดับชาติและระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการต่อต้านการทุจริต การขยายเครือข่ายเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต และการดำเนินงานโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายจากภาคส่วนที่หลากหลายและพื้นที่ ดำเนินการกระจายไปในทุกภูมิภาคของประเทศ

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยกลับมีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น ดังจะเห็นได้จาก ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตคอร์รัปชันในช่วง ๑ ทศวรรษที่ผ่านมา ที่ค่าคะแนนของประเทศไทยทรงตัวอยู่ ในระดับต่ำกว่าครึ่งโดยตลอด โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์ของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๕ คะแนน

และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ ๑๐๒ ซึ่งลดจากปีก่อนหน้า คือปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่ค่าคะแนนดัชนีภาพลักษณ์ของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๗ คะแนน และประเทศไทยถูกจัดอยู่ในประเทศลำดับที่ ๘๘ ขณะที่สถิติเรื่องร้องเรียนที่มีมายังสำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. ต่างก็มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยในหลายโครงการบ่งชี้ให้เห็นว่า การทุจริตคอร์รัปชันมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบในหลายกลุ่ม เป็นเครือข่ายที่มีความสลับซับซ้อน มีการกระจายตัวไปสู่ภูมิภาค รวมทั้งยังมีความเชื่อมโยงกันในระดับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกประเทศ

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อปรากฏการณ์ข้างต้นพบว่า ปัจจัยภายใน ได้แก่ การขาดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในหน่วยงานภาครัฐและภาคการเมือง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานที่มีความอ่อนไหวและเสี่ยงต่อการเกิดการทุจริตเป็นอย่างมากจากการศึกษา พบว่า ภาคการเมืองซึ่งถือเป็นผู้ผูกขาดอำนาจในการบังคับใช้นโยบาย ขาดความจริงใจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ที่ผ่านมานโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่ได้ถูกดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ในส่วนของหน่วยงานภาครัฐรวมถึงองค์กรตามรัฐธรรมนูญ พบว่ายังคงประสบปัญหาการทำงานที่ขาดการบูรณาการ ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีการทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำ เนื่องจากปัจจัยในด้านการอบของกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับของแต่ละหน่วยงาน อีกทั้งหน่วยงานเหล่านี้ยังคงมีอุปสรรคในด้านการเข้าถึงในเชิงปริมาณและคุณภาพ ยิ่งไปกว่านั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่อาจปฏิเสธได้ว่าการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบันยังคงขาดกลไกการติดตามและตรวจสอบการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ในส่วนของปัจจัยภายนอกการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มกำลัง ได้แก่ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่ผ่านมาพบว่ายังคงมีประชาชนจำนวนมากไม่มีโอกาสรับรู้และมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แม้ว่าในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ได้มีความตื่นตัวในเรื่องของการทุจริต แต่โอกาสในการที่ประชาชนจะได้เข้าเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐยังคงถูกจำกัด ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดความต่อเนื่องและล่าช้า

แม้ว่าการต่อต้านการทุจริตในระยะที่ผ่านมายังไม่ส่งผลให้สถานการณ์การทุจริตลดความรุนแรงลง แต่กล่าวได้ว่า การดำเนินงานที่ผ่านมาได้วางรากฐานกลไกต่อต้านการทุจริตอย่างมีส่วนร่วมไว้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อีกทั้งเป็นช่วงเวลาที่ยังคงไทยถึงจุดเปลี่ยนแปลงทางความคิดในการไม่ยอมรับและกล้าแสดงออกในการต่อต้านการทุจริตมากขึ้น ดังนั้น ในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ นอกจากจะต้องขยายผลการดำเนินงานปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง ยังต้องเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายร่วมต่อต้านการทุจริตที่มีอยู่ทั้งภายในและภายนอกประเทศ พร้อมกับแสวงหาความร่วมมือจากภาคส่วนอื่นๆ ที่ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด รวมทั้งต้องเร่งพัฒนาระบบบริหารจัดการยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

๑. **ประสานความร่วมมือกับรัฐบาลในการผลักดันการต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง** ทั้งที่เป็นเรื่องทั่วไปและเรื่องที่ต้องการการสนับสนุนระดับนโยบาย โดย แนวทางความร่วมมือทั่วไป อาทิ การพัฒนารูปแบบและกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตระดับต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ฝ่ายบริหารและหน่วยงานภาครัฐได้ร่วมเสนอแนะความเห็นมากขึ้น การวางระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องการต่อต้านการทุจริต การประสานความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างกระแสต่อต้าน

การคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านสาระที่ต้องการเผยแพร่และรูปแบบของสื่อที่จะใช้ และการสนับสนุนเชิงนโยบาย เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ ที่สำคัญได้แก่ ผลักดันแก้ไขข้อจำกัดด้านงบประมาณที่รัฐบาลควรเร่งรัดแก้ไขแนวทางการจัดสรรงบประมาณ ให้หน่วยงานอย่างเพียงพอ ทั้งถึง พร้อมทั้งกระจายงบประมาณดำเนินการสู่พื้นที่อย่างเหมาะสม สนับสนุนกลไกป้องกันการทุจริตที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการดำเนินงานในเรื่องแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Collective Action) และเสริมสร้างการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม ซึ่งภาคเอกชนได้มีการทำความตกลงร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างจริงจัง

๒. เร่งรัดนำมาตรการป้องกันการทุจริตที่มีความพร้อมไปใช้ในทางปฏิบัติ อาทิ มาตรการบูรณาการป้องกันการทุจริตเงินงบประมาณในโครงการหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนกลไกป้องกันการทุจริตที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างอย่างจริงจัง ภาคเอกชนได้มีการจัดทำร่างแผนการดำเนินการแนวร่วมปฏิบัติภาคเอกชนว่าด้วยเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อต่อต้านการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและเสริมสร้างการแข่งขันทางธุรกิจที่เป็นธรรม โดยภาคเอกชนได้มีการทำความตกลงร่วมกันอย่างเข้มแข็ง แต่การผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติต้องอาศัยความร่วมมือจากภาครัฐ มิเช่นนั้นนักคิดที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้างก็จะไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่รัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนกลไกที่ภาคเอกชนร่วมกันสร้าง เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างจริงจัง

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งความร่วมมือขององค์กรอิสระและองค์กรต่อต้านการทุจริต ซึ่งในช่วงเวลาที่ผ่านมามีองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์และแผนงานที่ค่อนข้างชัดเจนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ไว้แล้ว แต่ยังประสบปัญหาในขั้นการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ปัญหาการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เพื่อรองรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรายสาขาที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

๔. ความร่วมมือจากองค์กรระหว่างประเทศ ประสานความร่วมมือและการดำเนินการตามแนวทางของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยเฉพาะการอนุมัติกฎหมายที่สำคัญฉบับต่างๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการสากลภายหลังที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ และการบังคับใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๔ นอกจากนี้ เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหาโอกาสในความร่วมมือของประชาคมอาเซียนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะการช่วยเหลือเพื่อสร้างความโปร่งใสให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน

๕. พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ สู่การปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ แนวทางที่สำคัญ อาทิ การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ที่ยึดโยงกับเป้าหมายและแนวทางของยุทธศาสตร์ชาติฯ การกำหนดกลไกบริหารขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงการทำงานทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน ป.ป.ช. การเตรียมการพัฒนาและปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกับพหุภาคีที่ไม่ใช่ภาครัฐราชการ การสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบุคลากรของสำนักงาน ป.ป.ช. ในเรื่องทิศทาง เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน โดยมีการแบ่งอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตกลงร่วมกัน และ การวางระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกระดับและส่งเสริมการจัดทำดัชนี

เครื่องชี้วัดเพื่อเป็นเครื่องมือติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลความสำเร็จ/ล้มเหลว และรายงานต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

ข้อคำนึงและแนวทางดังกล่าวข้างต้น นำมาสู่การกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

๓. ทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ประเด็นชี้้นำการกำหนดวิสัยทัศน์

การวิเคราะห์สถานการณ์โดยเฉพาะสถานการณ์ภายนอกที่สำคัญๆ อันจะนำไปสู่ประเด็นสำคัญในอนาคต ในการที่สังคมไทยจะเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคมที่ยึดมั่นในค่านิยมวัฒนธรรมสุจริต ไปสู่การกำหนดทิศทางการวิสัยทัศน์ ดังนี้ สังคมไทยจะต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม โดยทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ ต้องร่วมกันนำกรอบคุณธรรม จริยธรรม มากำหนดเป็นพื้นฐานการดำเนินงานขององค์กร ในส่วนของภาคประชาชนจำเป็นที่จะต้องได้รับการปลูก-ปลูกค่านิยมความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และมีความตระหนักในการต่อต้านการทุจริต ส่งเสริมการทำงานในลักษณะการบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเมือง องค์กรตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานภาครัฐ ที่นับเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญและเป็นหลักของการขับเคลื่อน การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และเครือข่ายประชาสังคมเพื่อขับเคลื่อนงานด้านป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ยิ่งไปกว่านั้นส่งเสริมให้เกิดการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนากรอบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มีแนวโน้มเป็นอาชญากรรมข้ามชาติได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เร่งพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญรายสาขา รวมถึงพัฒนากลไก ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

จากประเด็นชี้้นำการกำหนดวิสัยทัศน์ข้างต้น ภาพของสังคมไทยที่พึงประสงค์เพื่อการต่อต้านการทุจริต ประกอบด้วย “องค์กรหลักมีความร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีการทำงานที่มีประสิทธิภาพโดยมีโครงสร้างขององค์กรอิสระและองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญมีการลดขั้นตอนการทำงานที่ทำให้การฟ้องคดีมีความเร็วเพิ่มขึ้น จัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ตรวจสอบการทุจริต และสนับสนุนให้องค์กรอื่นมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้แผนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานภาครัฐจะต้องมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการขับเคลื่อนร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน ในการประสานงาน มีการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมและหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการทำงาน โดยใช้ความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระกับเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เร่งเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต มีความมุ่งมั่นในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน และต้องปฏิบัติตามหน้าที่ในการป้องกันและขจัดระบบธุรกิจ การเมือง และนักการเมืองมีการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม นโยบายรัฐบาล

ต้องชัดเจนต่อเนื่องการบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง และทันสมัย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งมีความเข้มแข็ง และมีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำการทุจริตอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้มีกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กร โดยภาคการเมืองมีความจริงใจในเรื่องการพิจารณากฎหมาย และการตอบสนองต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่ มีกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐท้ายที่สุด ภาครัฐควรสร้างองค์ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้และองค์การตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ควรจัดการและพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการ โดยเฉพาะความเข้าใจความแตกต่างระหว่างระบบอุปถัมภ์และการทุจริต โดยประชาชนและองค์กรต่างๆ มีโอกาสได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย”

วิสัยทัศน์

“สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม

และร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นที่ยอมรับในระดับสากล”

ประเด็นชี้้นำการกำหนดพันธกิจ

เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ข้างต้น หน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการดำเนินการปรับฐานความคิดของนักการเมืองให้เห็นแก่ส่วนรวมของประเทศชาติและสร้างนักการเมืองที่มีเจตนาธรรมาภิบาลแน่วแน่ทางการเมือง การกระทำความผิดเป็นแบบอย่างที่ดี และลดความเหลื่อมล้ำของค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ภาครัฐ คำนึงถึงปัจจัยด้านการเมืองให้เกิดการปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามทุจริต ในส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างสมรรถนะการบูรณาการองค์กรต่อต้านการทุจริต ทั้งในด้านการบูรณาการข้อมูล บทบาทและการใช้กฎหมาย โดยขจัดอุปสรรคทางกฎหมายด้านการบังคับใช้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เข้มแข็ง และความไม่ทันสมัยของกฎหมาย ปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่ โดยปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งให้สามารถป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน มีการพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือการป้องกันและต่อต้านทุจริต โดยการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะเป็ประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาครัฐมีระเบียบการประมวลทางอิเล็กทรอนิกส์ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่ทันสมัย และมีระบบคุ้มครองพยานที่ดี ระบบคุ้มครองพยานที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ร้องเรียน องค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมทันสมัยและมีระบบฐานข้อมูลการทุจริตที่สมบูรณ์และข้อมูลบุคลากรด้านต่อต้านทุจริตคอร์รัปชัน เสริมสร้างการจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ โดยองค์กรหลักร่วมมือกับเครือข่ายจัดทำหลักสูตรการศึกษาวิจัยอบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำคดี และการประชาสัมพันธ์

จากประเด็นชี้้นำการกำหนดพันธกิจข้างต้น ต้องมีการดำเนินการอย่างมีบูรณาการในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้ “ผนึกกำลังกับทุกภาคส่วน เสริมสร้างจิตสำนึก และวัฒนธรรม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เปิดช่องทางให้สามารถเข้าถึงระบบข้อมูลที่โปร่งใส ทันสมัย ครบถ้วน สนับสนุนให้มีการเปิดเผย

ข้อมูลการทุจริต เพื่อให้ประชาชนได้ตื่นตัว เห็นอันตรายของการทุจริตซึ่งแทรกซึมอยู่ในเกือบทุกสาขา เศรษฐกิจและทุกภาคส่วนของสังคม จะต้องมีการพัฒนาระบบการตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจในกระบวนการ ยุติธรรม พัฒนาระบบการติดตามประมวลผล สร้างมาตรการตรวจสอบอย่างเคร่งครัด มีการสร้างระบบ ในการคุ้มครองพยานเพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการแจ้งเบาะแส โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลในการดำเนินการ พัฒนาระบบการบังคับใช้กฎหมายให้จริงจังและมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้ามาเป็น คณะกรรมการเพิ่มเติม จากความพยายามที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรและบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีความเข้มแข็งสามารถตอบสนองภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปลุกฝังเด็กและเยาวชน ให้มีจิตสำนึกและตระหนักถึงพิษภัยของการทุจริต ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงต้องเน้นทั้งในด้านการ ปราบปรามควบคู่ไปกับการป้องกันการทุจริต โดยการปลูกและปลูกจิตสำนึกความมีวินัย คุณธรรมและ จริยธรรมให้เกิดในสังคมไทย ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มี ความทันสมัย รวมถึงพัฒนาระบบปราบปรามการทุจริต ส่งเสริมการทำงานให้มีความสอดคล้องประสานกันระหว่าง องค์กรตามรัฐธรรมนูญ องค์กรอิสระ ภาคส่วนและเครือข่าย สนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงาน ขององค์กรภาครัฐและเอกชน รวมถึงการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนมีความตื่นตัวต่อการร่วมมือกันป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต”

พันธกิจ

จากพันธกิจแบบบูรณาการดังกล่าวข้างต้น นำมาสู่การสรุปเป็นพันธกิจการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ดังนี้

๑. สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต รวมถึงปรับเปลี่ยน ฐานความคิดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศให้แกทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มนักการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. พัฒนาความร่วมมือระบบการประสานงานและบูรณาการการทำงานระหว่างเครือข่าย การป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับทุกภาคส่วน และปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดอุปสรรคในการบูรณาการและ การดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๓. พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมพื้นที่เป้าหมาย โดยเป็น นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์

๔. สนับสนุนให้ภาคีทุกภาคส่วนสร้างองค์ความรู้ เพื่อให้รู้เท่าทันและร่วมป้องกันและปราบปราม การทุจริต

วัตถุประสงค์หลักและตัวชี้วัด

ในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ จำเป็นต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์หลักที่สามารถ ตอบสนองการขับเคลื่อนงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ ในที่นี้หมายถึง ต้องให้ความสำคัญกับการประสานและบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ความสำเร็จในการพัฒนากลไกและเครื่องมือการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือการมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้ และความเชี่ยวชาญในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ความสำเร็จในการสร้างความตระหนักและ ฐานความคิดด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำหรับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) กำหนดวัตถุประสงค์หลักและตัวชี้วัด ดังนี้

๑. เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในประโยชน์ของสาธารณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริต เน้นปรับฐานความคิดของนักการเมืองให้เห็นแก่ส่วนรวมของประเทศ และสร้างนักการเมืองที่มีเจตนาธรรมแนวทางการเมือง และการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี รวมถึงส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสำนึกรับผิดชอบในประโยชน์ของสาธารณะ เพิ่มองค์ความรู้ที่ครบถ้วนเกี่ยวกับการทุจริตและระบบอุปถัมภ์ และให้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริตและไม่ยอมรับการทุจริต เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างแท้จริง

ตัวชี้วัด

- ๑.๑. จำนวนหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต
- ๑.๒. ความสำเร็จของการพัฒนาระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ
- ๑.๓. พฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่ยอมรับของประชาชน

๒. เพื่อพัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีแนวทางขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับแผนยุทธศาสตร์ต้องมีการถ่ายทอดแผนให้มีความสอดคล้องระหว่างแผนองค์กรและยุทธศาสตร์ชาติฯ เพื่อการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความชัดเจนในการประสานงาน โดยมีระบบติดตามและประเมินผล และปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการเตรียมการรองรับปัญหาจากการเปิดเสรีกลุ่มอาเซียนและการประสานกลุ่มต่อต้านนานาชาติโดยมีความร่วมมือของประชาคมอาเซียน เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างกัน

ตัวชี้วัด

- ๒.๑ ความก้าวหน้าหรือความสำเร็จในการพัฒนาระบบบริหารและการประสานงานการต่อต้านการทุจริตที่เชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต (Anti - Corruption Agencies : ACA) และภาคอื่นๆ รวมทั้งการเชื่อมโยงจากส่วนกลางสู่พื้นที่
- ๒.๒ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)
- ๒.๓ รัฐบาลมีแนวนโยบายสนับสนุนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากรในสัดส่วนที่มากขึ้น

๓. เพื่อพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่สนับสนุนให้สาธารณะและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตเกิดความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในความปลอดภัย ทั้งนี้ เพื่อจูงใจให้ผู้ร้องเรียนแจ้งเบาะแส มีการสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐและระบบการให้รางวัลแก่ผู้กระทำความดี และระบบการลงโทษผู้กระทำการทุจริต

ตัวชี้วัด

- ๓.๑. ระดับความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓.๒. จำนวนเครือข่ายเพื่อร่วมขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น
- ๓.๓. ร้อยละความพึงพอใจของภาคีทุกภาคส่วนที่มีต่อระบบแจ้งเบาะแสการทุจริต
- ๓.๔. ระดับความเป็นอิสระของสื่อและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

๔. เพื่อยกระดับสมรรถนะการดำเนินงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต ในด้านการต่อต้านทุจริตให้เท่าทันกับสถานการณ์และได้มาตรฐานสากล พัฒนาสมรรถนะการดำเนินงานของ หน่วยงานต่อต้านการทุจริต โดยเร่งพัฒนาระบบฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการข้อมูลและมีการปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

ตัวชี้วัด

- ๔.๑. ความก้าวหน้าในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๔.๒. ระดับความสำเร็จของการจัดตั้งฐานข้อมูลกลางและองค์ความรู้ที่เท่าทันสถานการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย การพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- ๔.๓. ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย การจัดทำมาตรการ และกลไก การป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓

เป้าหมายหลัก

จากกรอบแนวคิดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น เป้าหมายหลัก ของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฉบับนี้ได้แก่ “เพิ่มระดับของค่า CPI ของประเทศไทยเป็นสำคัญ โดยตั้งเป้าไว้ ที่ร้อยละ ๕๐ ในปี ๒๕๖๐”

เป้าหมายรอง

สำหรับเป้าหมายรองของแผนยุทธศาสตร์ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ผู้มีอำนาจหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพฤติกรรมการทุจริตลดลง
๒. เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมทุจริตประพฤติมิชอบลดลง
๓. ระดับการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันต่างๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองสูงขึ้น
๔. ระดับการทุจริตอันเกิดจากภาคธุรกิจและการดำเนินการทางต้องจ่ายเงินสินบน ในกระบวนการต่าง ๆ ลดลง
๕. ระดับความโปร่งใสและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเพิ่มขึ้น
๖. ระดับการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

วิสัยทัศน์ : สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม

พันธกิจ ๑

สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต รวมถึงปรับเปลี่ยนฐานความคิด เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศให้แก่ทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยเฉพาะกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

วัตถุประสงค์หลัก ๑

เพื่อยกระดับจิตสำนึกรับผิดชอบในผลประโยชน์ของสาธารณะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

ปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

แนวทาง/มาตรการ

๑. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรม แก่ทุกภาคส่วน
๓. การใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูก-ปลูก-ปรับเปลี่ยนฐานความคิด เด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
๔. ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการ

พันธกิจ ๒

พัฒนาความร่วมมือระบบการประสานงานและบูรณาการการทำงานระหว่างเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับทุกภาคส่วนและปรับปรุงกฎหมายเพื่อลดอุปสรรคในการบูรณาการและการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งภายในและระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์หลัก ๒

เพื่อพัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริต ที่มีประสิทธิภาพ มีการบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีแนวทางขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลชัดเจน เป็นรูปธรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

แนวทาง/มาตรการ

๑. ประสานการทำงานและการบริหารระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ
๒. สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง
๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกัน

ยุทธ

พัฒนาความร่วมมือ
และเครือ

แนวทาง/มาตรการ

๑. ประสานความร่วมมือ
ต่อต้านการทุจริตแล
นานาชาติ
๒. ปรับปรุงและพั
กับอนุสัญญาระหว่าง
๓. สร้างความร่วมม
และการทำบันทึก

๔. สรุปสาระสำคัญยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักทั้ง ๔ ประการข้างต้นจำเป็นที่จะต้องมีการรอบรู้การปฏิบัติที่ได้จากผลการศึกษาวิจัยเชิงวิชาการ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสำรวจโดยแบบสอบถาม และการประชุมระดมความคิดเห็นร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

กรอบขึ้นนำการปฏิบัติที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ในระยะที่ ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับจิตสำนึกกับผิชอบในประโยชน์ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
นักการเมืองและบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริต

แม้ว่าในปัจจุบันสังคมไทยจะมีความตื่นตัวในการต่อต้านการทุจริต อย่างไรก็ตามสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยยังคงมีแนวโน้มของสถานการณ์ที่รุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะแนวโน้มของการทุจริตเชิงนโยบาย โดยกลุ่มของนักการเมือง นอกจากนี้ นักการเมืองยังขาดเจตนาธรรมที่แน่วแน่ต่อการต่อต้านการทุจริต ทำให้ที่ผ่านมาการขับเคลื่อนนโยบายชาติที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขาดความต่อเนื่อง

ด้วยเหตุนี้ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ จึงมีความมุ่งหวังที่จะสร้างนักการเมืองให้มีเจตนาธรรมที่แน่วแนทางการเมือง มีการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ ทั้งนี้โดยต้องดำเนินการเพื่อปรับฐานความคิดของนักการเมืองให้เห็นแก่ส่วนรวมของประเทศและสร้างนักการเมืองที่มีเจตนาธรรมแน่วแนทางการเมือง และการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้จำเป็นต้องเร่งสร้างจิตสำนึกของภาคประชาชนให้ตระหนักถึงภัยร้ายของปัญหาการทุจริต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันปรับฐานความคิดของสังคมไทยให้เข้าใจในความแตกต่างระหว่างระบบอุปถัมภ์และการทุจริต เพราะค่านิยมที่ยึดถือในระบบอุปถัมภ์ที่ฝังลึกอยู่ในนิสัยของคนไทยก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และต้องยึดถือในค่านิยมต่อต้านการทุจริต ในการปรับฐานความคิดสามารถกระทำได้โดยการปลูกฝังผ่านกระบวนการการเรียนรู้ การฝึกอบรม และการใช้กลไกทางศาสนา ในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐจำเป็นต้องอาศัยการกระบวนการการเรียนรู้ควบคู่กับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงระบบค่าตอบแทนและสวัสดิการ ทั้งนี้เพื่อลดแรงจูงใจในการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ

สำหรับกรอบขึ้นนำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลูกและปลูกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

กรอบขึ้นนำการปฏิบัติที่ ๒ : พัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพมีบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีแนวทางขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ให้มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ต้องมีระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานในลักษณะของการบูรณาการความร่วมมือ เพื่อให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ เกิดผลเป็นรูปธรรม นอกจากนี้

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรและหน่วยงานข้างต้น ต้องมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติฯ ไปสู่การจัดทำแผนในระดับองค์กร มีการจัดทำระบบติดตามและประเมินผล และปรับปรุงระบบการทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ หลังจากดำเนินการดังกล่าวแล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องขยายความร่วมมือไปยังภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สำหรับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต ต้องเร่งสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องมีกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กรด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะด้านการเปิดเผยข้อมูลการทุจริตคอร์รัปชันเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อให้สาธารณชนเป็นแรงกดดันให้เห็นความสำคัญและมีการนำเรื่องเข้าสู่สภา ทั้งนี้ประชาชนและองค์กรต่างๆ ต้องได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนทุกภาคส่วน ทุกวัยเป็นเครือข่าย/สมาชิกในการแจ้งเบาะแสการทุจริต เพื่อเป็นเครือข่ายในการสร้างจิตสำนึกที่ดี มีความซื่อสัตย์ และองค์กรหลักร่วมมือกับเครือข่ายจัดทำหลักสูตรการศึกษา/วิจัย/อบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำคดี และการประชาสัมพันธ์และดำเนินการคดีที่ประชาชนสนใจ สำหรับการสร้างภาคีเครือข่ายในต่างประเทศ องค์กรตามรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการผลักดันให้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจกับต่างประเทศในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การรวมกันเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังการทุจริตที่มีลักษณะของการเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ และการดำเนินคดีกับการทุจริตที่เป็นการทุจริตที่มีลักษณะของความผิดระหว่างประเทศ ที่สำคัญจำเป็นต้องสร้างโอกาสในความร่วมมือของประชาคมอาเซียนเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค โดยเริ่มต้นจากการเร่งรัดปรับปรุงกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ และสนับสนุนให้เกิดการสร้างกรอบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภูมิภาค ที่มีความครอบคลุมการทุจริตในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะในเรื่องหรือประเด็นที่มีการทุจริตเป็นจำนวนมาก

สำหรับกรอบขึ้นนำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

กรอบขึ้นนำการปฏิบัติที่ ๓ : การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือป้องกันและต่อต้านทุจริต รวมถึงพัฒนาระบบคุ้มครองพยานที่ดีให้เข้มแข็ง

ในปัจจุบัน แม้ว่ากลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปมาก ยิ่งไปกว่านั้นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศภาคีของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่อย่างไรก็ตามการทำงานของกลไกต่างๆ นั้น ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อีกทั้งการคุ้มครองพยานที่เกี่ยวข้องกับคดีความการทุจริต ยังคงขาดความเข้มแข็ง ทำให้ประชาชนและเครือข่ายที่เป็นผู้ร้องเรียนขาดความเชื่อมั่นและไม่มีแรงจูงใจที่จะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังและปราบปรามการทุจริต ร่วมกับองค์กรหลัก

ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ จึงนำประเด็นของการพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือป้องกันและต่อต้านการทุจริต รวมถึงพัฒนาระบบคุ้มครองพยานที่ดีขึ้นมาเป็นยุทธศาสตร์หนึ่ง

ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเป็นแรงจูงใจให้แก่ประชาชนและเครือข่ายซึ่งผู้ร้องเรียนแจ้งเบาะแส และเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สำหรับแนวทางในการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งผลักดันให้มีการบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองพยานอย่างจริงจัง รวมถึงมีการสร้าง กลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐและระบบการให้รางวัลแก่ผู้กระทำความดี และระบบ การลงโทษผู้กระทำการทุจริต รวมถึงต้องจัดอุปสรรคทางกฎหมายด้านการบังคับใช้ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่เข้มแข็ง และความไม่ทันสมัยของกฎหมาย ที่เอื้ออำนวยให้มีการทุจริตในระยะยาว และปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตที่มีอยู่เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอย่างเต็มที่

สำหรับกรอบชี้้นำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารและ เครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

กรอบชี้้นำการปฏิบัติที่ ๕ : การป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) จำเป็นต้องยกระดับสมรรถนะการดำเนินงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต ในด้านการต่อต้านการทุจริต ให้เท่าทันสถานการณ์และมาตรฐานสากล

การเสริมสร้างสมรรถนะการบูรณาการการทำงานขององค์กรต่อต้านการทุจริต จำเป็นต้อง ดำเนินการทั้งด้านการบูรณาการข้อมูล บทบาทและการใช้กฎหมาย เพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลกลางในการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการปรับปรุงกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มี การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากฎหมายให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้จำเป็นต้องเพิ่มองค์ความรู้ที่ครบถ้วนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การพัฒนาระบบ การจัดการองค์ความรู้ และการสร้างบุคลากรมืออาชีพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ทำให้เจ้าหน้าที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต องค์กรตามรัฐธรรมนูญและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจำเป็นต้องมีทำงานที่มีประสิทธิภาพ อีกนัยหนึ่ง บุคลากรของหน่วยงานเหล่านี้ต้องเป็นผู้ประกอบด้วย ความเป็นมืออาชีพ มีทักษะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ด้วยเหตุนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสร้าง องค์ความรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริต และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการทุจริตเพราะรูปแบบการทุจริต คอร์รัปชันมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ตรวจสอบและหาหลักฐานได้ยากขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานต่างๆ ควรมี การจัดการและพัฒนาองค์ความรู้และวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นระบบ มีการถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทั้งภายในหน่วยงานของตนเองหรือแม้กระทั่งหน่วยงานภายนอก รวมถึงการสร้าง นวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรมีข้อมูลบุคลากรด้านต่อต้านทุจริต คอร์รัปชันรวบรวมไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบการทุจริตในสาขาเฉพาะด้านต่างๆ และ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริตควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสม ทันสมัยและมี ระบบฐานข้อมูลการทุจริตที่สมบูรณ์

สำหรับกรอบชี้้นำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

จากกรอบชี้้นำการปฏิบัติข้างต้น นำมาสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) ดังต่อไปนี้

๑. ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนไทยในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

๒. บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

๓. พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

๔. พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๕. เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

สำหรับสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

การต่อสู้กับการทุจริตหรือการฉ้อราษฎร์บังหลวงควรมีการดำเนินการเชิงรุกให้ตรงเป้าหมายและดำเนินการอย่างรวดเร็ว เพราะพัฒนาการของการทุจริตได้เปลี่ยนแปลงจากการเรียกค่าอำนวยความสะดวกเล็กน้อยมาเป็นปัญหาการทุจริตมีความรุนแรงมากขึ้น และอาจรุนแรงที่สุดจนถึงขั้นทุจริตทุกระบบในประเทศไทยความยากของการขจัดปัญหาการทุจริตอยู่ที่บริการสินค้าสาธารณะซึ่งไม่มีความเป็นเจ้าของที่ชัดเจนและไม่มีกลไกการตอบสนองต่อการทุจริตโดยการตรวจสอบของประชาชน ถ้าพึงองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต (Anti - Corruption Agency : ACA) ร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วน รวมถึงองค์กรต่อต้านการทุจริตของภาครัฐอาจไม่มีกำลังพอ แม้ว่าการดำเนินงานเชิงรุกและการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายมาจากการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ เช่น ประเด็นการประสานและบูรณาการจะมีความสำคัญ อย่างไรก็ตามในการต่อต้านการทุจริตประเด็นที่ควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไปคือการปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต

ทราบกันโดยทั่วไปว่าการเกิดทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมจรรยา ยิ่งไปกว่านั้นสังคมไทยยังมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เอื้อต่อการทุจริต รวมถึงการขาดการปลุกจิตสำนึกและส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ที่ผ่านมามีการดำเนินการของภาคการศึกษาและศาสนาในการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม แต่ยังไม่เพียงพอที่จะปรับรากฐานความคิด จิตสำนึกและค่านิยมได้ ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสำนึก คุณธรรม จริยธรรมต่อไป รวมถึงเพิ่มองค์ความรู้ที่ครบถ้วน (Knowledge Body) เกี่ยวกับการทุจริตและระบบอุปถัมภ์ และความรับผิดชอบต่อประโยชน์ของสาธารณะ และให้ตระหนักถึงผลกระทบจากการทุจริตและไม่ยอมรับการทุจริต เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามทุจริต ส่วนสำคัญคือการปรับความคิดของคนไทยซึ่งมาจากการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มขึ้นและเห็นแก่ประโยชน์สาธารณะและนักการเมืองให้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดให้รักษาประโยชน์สาธารณะ

สำหรับวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. ปรับฐานความคิดของคนไทยโดยเฉพาะกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐให้เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน ทุกเพศทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพ

๒. ใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่เด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง และสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย

๑. เจ้าหน้าที่ในองค์กรหลักมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น

๒. ความตระหนักถึงภัยการทุจริตของทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้น

๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการเพื่อลดความเสี่ยงในการทำทุจริต

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงได้เสนอแนวทางและมาตรการการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

การส่งเสริมการดำเนินงานชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูก-ปลูกจิตสำนึกและค่านิยมของสังคมไทยมิให้ยึดติดกับระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมทุจริตในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางในการดำเนินการอันประกอบด้วย การส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วนและกำกับดูแลการประพฤติให้เป็นตามหลักประมวลจริยธรรม ซึ่งวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามมาตรการและแนวทางดังกล่าว คือเพื่อให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความน่าเชื่อถือในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งนี้การส่งเสริมการใช้ประมวลจริยธรรมจะเริ่มผลักดันจากกลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในองค์กรหลักในการต่อต้านการทุจริตและขยายไปสู่ข้าราชการในหน่วยงานทั้งหมดและนักการเมืองจนท้ายที่สุดขยายไปยังส่วนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กร องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา

๓. การใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูก - ปลูกและปรับเปลี่ยนฐานความคิด ให้สังคมไทยมีจิตสำนึกและค่านิยมที่ต่อต้านการทุจริต ทั้งนี้อาจจัดให้มีโรงเรียนคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จัดให้มีการฝึกอบรม การเรียน การสอน โดยจัดทำเป็นหลักสูตรทางการศึกษาและฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงจัดให้มีโรงเรียนคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการและนักการเมืองหรือการฝึกอบรมนักการเมืองก่อนเข้าดำรงตำแหน่ง เพื่อให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามกติกาทางการเมืองและหลักนิติธรรม

๔. ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการ โดยมีระบบการให้รางวัลและระบบการลงโทษ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบน จากการทบทวนงานวิจัยและวิชาการที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าสถานะทางเศรษฐกิจมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนั้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปรับเปลี่ยนความคิดในการกระทำการทุจริต จำเป็นที่จะต้องเพิ่มมาตรการที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและข้าราชการดีขึ้น ซึ่งหมายความรวมถึงการเพิ่มรายได้และค่าตอบแทนที่เหมาะสม ซึ่งในต่างประเทศ อาทิ ในประเทศสิงคโปร์ ได้ชี้ให้เห็นว่าค่าตอบแทนที่มีอัตราสูงช่วยลดการกระทำการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐและข้าราชการได้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

การต่อต้านการทุจริตถือเป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนงานด้านการต่อต้านการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องประสานความร่วมมือของทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายทุกภาคส่วน อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนงานวิชาการและงานวิจัย รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่าย ยังคงเป็นจุดอ่อนของขับเคลื่อนการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานความร่วมมือในด้านข้อมูล และการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ จึงมีความสำคัญกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ เป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากทำให้การทำงานขององค์กรต่อต้านการทุจริตเกิดการบูรณาการ โดยเฉพาะในด้านข้อมูลและกฎหมาย รวมถึงทำให้มีระบบเครือข่ายการต่อต้านการทุจริตจากทุกภาคส่วน สำหรับวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. การประสานการทำงานและการบริหารการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่างองค์กรหลักที่มีความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วน
๒. เสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล โดยร่วมมือกับภาคีต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อให้มีหน้าที่ทำงานร่วมกันในการควบคุมถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบนของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อจัดการผูกขาดและการแทรกแซงจากธุรกิจการเมือง
๔. เสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนมีความเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนด้านทรัพยากรและการสร้างขวัญกำลังใจเพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของเครือข่ายสำหรับเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ
๕. จัดให้มีศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมสังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลแบบบูรณาการ
๖. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรและบทบาทขององค์กร และปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการทุจริตเพื่อปิดช่องโหว่ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

สำหรับเป้าหมายการดำเนินงานสำหรับยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. ระดับความสำเร็จ (ประสิทธิภาพ) ในการบูรณาการฐานข้อมูลการทุจริตร่วมกัน
๒. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. ระดับความพึงพอใจของประชาชน
๔. ระดับความสำเร็จการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว มาตรการและแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญของยุทธศาสตร์
ระยะที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. ประสานการทำงานและการบริหาร และบูรณาการระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดย
กำหนดให้มีการประสานงานและอำนวยความสะดวก การติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงาน
ตามยุทธศาสตร์ชาติ ฯ โดยคณะอนุกรรมการฯ อำนาจการและประมวผล รวมถึงต้องมีการประสานงาน
ด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตขององค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ
ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต การบูรณาการ
ความร่วมมือระหว่างภาคีทุกภาคส่วน ทั้งภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและ
ประชาชนในการป้องกันการทุจริต นำไปสู่ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริตโดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
ในการบูรณาการเครือข่ายควรเริ่มต้นจากการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายให้เข้มแข็งโดยสนับสนุนระบบการ
จัดการและทรัพยากรในการปฏิบัติงานของเครือข่าย การสร้างขวัญและกำลังใจ และการสร้างความรู้ เพื่อเป็น
แนวร่วมต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภาครัฐและพัฒนาไปสู่ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริต

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง สำหรับวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามแนวทางและมาตรการ
ดังกล่าว ได้แก่ การพัฒนาฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องและมีความเป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมต่อกับระบบ
ฐานข้อมูลกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันแล้ว
วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลาง (Unit Link) ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวม เชื่อมโยง
และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ และเป็นแกนหลักในการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน

๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาระเบียบ
หลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกัน เพื่อเกิดผลบังคับใช้
ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร กฎหมายที่เสริมสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน กฎหมายคุ้มครองพยาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ระเบียบการบริหารงานบุคคล
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

ในการดำเนินงานเพื่อต่อต้านการทุจริตในปัจจุบัน นอกจากอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานและ
เครือข่ายด้านการป้องกันการทุจริตภายในประเทศแล้ว การแสวงหาความร่วมมือจากองค์กรต่อต้านการทุจริต
ในต่างประเทศนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากปัจจุบันปัญหาการทุจริตที่มีแนวโน้มเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ
เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการเปิดเสรีกลุ่มอาเซียน ทำให้ประเทศไทยต้องเตรียมการรองรับปัญหาจากการเปิดเสรี
กลุ่มอาเซียนดังกล่าว ดังนั้นการประสานกลุ่มต่อต้านนานาชาติโดยมีความร่วมมือของประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) รวมถึงองค์กรต่อต้านการทุจริตต่างประเทศ รวมถึง
การสร้างความร่วมมือในระดับชาติเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตจึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นยิ่ง
ซึ่งความร่วมมือที่สำคัญ ประกอบด้วย การประสานการทำงาน การปรับปรุงกฎหมายให้มีความทันสมัยและ
เป็นสากล รวมถึงการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศสำหรับวัตถุประสงค์
ของยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล

๒. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่างๆ

สำหรับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๓ ประกอบด้วย

๑. ระดับความสำเร็จของการบูรณาการและประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับเครือข่ายระหว่างประเทศ

๒. ความสำเร็จของพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น แนวทางและมาตรการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย

๑. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริตและองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรต่อต้านการทุจริตของไทยให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับกฎหมาย กฎข้อบังคับสากลโดยประสานงานกับองค์กรต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศ อาทิ ธนาคารโลก (World Bank) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สหประชาชาติ (UN) องค์กรเอกชน เช่น องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) และองค์กรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น หน่วยงานต่อต้านการทุจริตสากล (The Interpol Group of Experts on Corruption) โดยดำเนินการเข้าร่วม พันธกรณี (MOU) การประสานความร่วมมือในการนำทรัพย์สินกลับคืนประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสนับสนุนข้อมูลตลอดจนการมีระบบตรวจสอบ รวมถึงความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งการหน่วยงานต่อต้านการทุจริตภายในประเทศและนำองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ประเทศไทย จำเป็นจะต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยดำเนินการประสานงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. สร้างความร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญากรุงเทพฯ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ปฏิญญาบราซิล ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ และบันทึกความเข้าใจในภูมิภาคอาเซียน (SEA - PAC) สำหรับเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สืบเนื่องจากยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ พบว่าการให้ความสำคัญกับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ โดยผ่านการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวง ยังให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการเสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่หน่วยงานต่อต้านการทุจริต และการสร้างบุคลากรมืออาชีพ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตค่อนข้างน้อย ทำให้ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ ๓ ของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ กล่าวคือ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งโดยมีการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและอัตรากำลัง การยกย่องแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย จากปัจจุบันที่รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันมีความซับซ้อนมากขึ้น อีกทั้งยังมีความรวดเร็วและขยายขอบเขตข้ามพรมแดน โดยเฉพาะมีการทุจริตเชิงนโยบายที่นำไปสู่ผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้การติดตามตรวจสอบ และการหาหลักฐานยากยิ่งขึ้น เนื่องจากการสมประโยชน์ของทั้งผู้ให้และผู้รับ ซึ่งเป็นปัญหาการทุจริตของภาคการเมืองและการบริหารจัดการภาครัฐ ผู้มีอิทธิพลทางการเมืองมักใช้อำนาจของตนเอง

ในการแทรกแซงทุกด้าน เช่น การทุจริตในการแต่งตั้งโยกย้าย การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรมและการตรวจสอบการทุจริต ซึ่งเป็นปัญหาการขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม กฎหมายหลายฉบับไม่ทันสมัย มีกฎหมายที่เอื้อต่อการทำทุจริตระยะยาว และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานยังไม่เข้มแข็ง ทำให้การดำเนินคดีขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตมีดำเนินการล่าช้า ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวกับการถูกลงโทษ ประกอบกับไม่มีการนำผลคดีทุจริตมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อสร้างความตระหนักถึงผลเสียของการทุจริต แสดงให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่รอการแก้ไข ทั้งนี้ในระยะสั้นสามารถดำเนินการแก้ไขโดยพัฒนาระบบป้องกันและปราบปรามด้วยการเร่งดำเนินการตัดสินใจให้รวดเร็วเที่ยงตรงและเป็นธรรม คดีที่มีผลการตัดสินแล้วต้องนำมาเผยแพร่ เพื่อสร้างความตระหนักแก่คนในสังคมไทย โดยสื่อจะต้องมีความเป็นกลาง ซึ่งถือเป็นสองประเด็นหลักของการดำเนินงานในระยะสั้นที่จะช่วยให้ระดับการทุจริตของไทยลดลง อีกทั้งยังต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต โดยผ่านการนำผลการศึกษามาใช้ทั้งความรู้เชิงวิชาการและการวิจัยเพื่อนำมากำหนดเป็นมาตรการหรือเครื่องมือใหม่ๆ ในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งต้องมีการประสานการสนับสนุนจากเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศและการใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลกลางการทุจริต ร่วมกับการพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ การทุจริตเชิงนโยบาย ระบบติดตามรายงานทางการเงินและการปิดบัญชีโครงการด้านเกษตร และการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริต (Corruption Risk Assessment) ในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นต้น การสร้างเสริมศักยภาพและการมีส่วนร่วมแก่เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนก็ถือเป็นส่วนสนับสนุนสำคัญ ในการร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตร่วมกับองค์กรต่อต้านการทุจริต เนื่องจากเป็นปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาสำคัญของประเทศชาติ ซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างเสริมประสิทธิภาพการรับเรื่องร้องเรียนให้กับองค์กรต่อต้านการทุจริต เพื่อลดภาระการรับเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อน (จัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน) รวมถึงพัฒนาระบบการแจ้งเบาะแสและช่องทางการตรวจสอบอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ โดยดำเนินการจัดศูนย์รับแจ้งเบาะแสในชุมชน สายด่วนตู้ไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจและการคุ้มครอง นำมาสู่ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดี และมีเครื่องมือใหม่ๆ ในการปราบปรามการทุจริต สำหรับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ ๔ ประกอบด้วย

๑. การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต พัฒนาระบบคุ้มครองพยาน (Whistleblower Protection) ให้เข้มแข็ง
๒. สร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจ
๓. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ (Knowledge Body) ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

สำหรับเป้าหมายของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๑. การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ
๒. มีเครื่องมือใหม่ในการปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวมาแล้วในข้างต้น ในยุทธศาสตร์นี้ จึงกำหนดแนวทางและมาตรการที่สำคัญในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

๑. บรรจุยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล โดยยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมาภิบาล โดยเฉพาะการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

๒. จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต เพื่อเป็นกลไกในการประสานความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระหว่างองค์กรต่างๆ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลกลางการทุจริต วัตถุประสงค์การดำเนินงานตามแนวทางนี้ ได้แก่ การนำผลการศึกษามาใช้ทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย โดยที่ผลการศึกษาที่ได้จะนำมากำหนดมาตรการหรือเป็นเครื่องมือใหม่ ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ในส่วนของการพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ การทุจริตเชิงนโยบาย ระบบติดตามรายงานทางการเงินและการปิดบัญชีโครงการด้านเกษตร และ Corruption Risk Assessment ในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นต้น

๔. สร้างเสริมระบบแจ้งเบาะแสและการคุ้มครองพยาน การเสริมสร้างศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตให้กับภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น โดยการพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและช่องทางการตรวจสอบอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ ในส่วนของระบบการแจ้งเบาะแส จะมีการดำเนินการจัดศูนย์รับแจ้งเบาะแสชุมชน สายด่วน ตู้ไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networks) รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจและคุ้มครอง

๕. สร้างเสริมระบบรับเรื่องร้องเรียนให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริต เพื่อลดภาระการรับเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อนระหว่างทุกองค์กร โดยจะมีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

สถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย ในปัจจุบันมีความหลากหลาย และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติมากยิ่งขึ้น ด้วยสถานการณ์ดังกล่าว รวมถึงการเข้าสู่การเข้าเป็นประชาคมอาเซียน ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งหนึ่งในแนวทางสำคัญ ได้แก่ การสร้างบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะสาขา อย่างไรก็ตามจากการประเมินสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการทบทวนงานวิจัยและงานวิชาการ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าบุคลากรขององค์กรต่อต้านการทุจริตส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาชีพเฉพาะสาขา อีกทั้งบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขานั้นไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้หรือทำงานร่วมกัน ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากปัญหาดังกล่าวทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีที่ต้องใช้องค์ความรู้เฉพาะสาขา ล่าช้า ในท้ายที่สุดส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศไทย จากสถานการณ์ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยุทธศาสตร์สร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรขององค์กรต่อต้านการทุจริตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำมาขับเคลื่อนในยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ สำหรับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. จัดให้มีการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางของแต่ละหน่วยงาน

๒. สร้างเสริมการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และการถ่ายทอดให้กับบุคลากร
ในองค์กร

๓. เสริมสร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะและทัศนคติ) ในการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต

สำหรับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ ๕ ประกอบด้วย

๑. ร้อยละของบุคลากรมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น

๒. บุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น แนวทางและมาตรการที่ทำให้บรรลุ
วัตถุประสงค์และเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ประกอบด้วย

๑. สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการศึกษาวิจัยและการพัฒนา

เพื่อให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาให้ได้องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย

๒. พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ โดยรวบรวมองค์
ความรู้ที่มีอยู่และเสริมองค์ความรู้ที่ขาดให้ครบถ้วน และนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กร
และประชาชน

๓. สร้างบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรับตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตรายสาขา
เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เนื่องจากรูปแบบการทุจริตมีความ
ซับซ้อนมากขึ้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพจะทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและ
ปราบปรามมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้
ทักษะ และทัศนคติ ทั้งนี้อาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร ประกอบกับการกำหนด
มาตรฐานเส้นทางวิชาชีพ (Career Path) และกำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษโดยคำนึงถึงความเหมาะสม
และสอดคล้องกับภารกิจ

๔. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
การวิจัยด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๕. มาตรการเสริมด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มาตรการเสริมด้านการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตที่ทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ
ประกอบด้วย

๑. การกำหนดตำแหน่งห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการที่เป็นการขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตตามมาตรา ๑๐๐

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐๐ ได้บัญญัติห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ประกาศให้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เป็นตำแหน่งที่ต้องห้ามดำเนินการดังกล่าว และมีนโยบายที่จะประกาศเพิ่มอีก หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ และจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรการนี้จะช่วยลดระบบอุปถัมภ์ในสังคมของไทย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตสำนึกแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้

๒. การกำหนดหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๐๓

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๑๐๓ ได้กำหนดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด หากฝ่าฝืนข้อบังคับว่าทุจริตต่อหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๓/๑ และต้องรับโทษทางอาญา จำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หลักเกณฑ์นี้จะช่วยลดปัญหาการให้และรับสินบน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อระดับ CPI ของประเทศ

๓. การสร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐด้านการเปิดเผยวิธีการคำนวณราคากลางและให้คู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐทำบัญชีรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญาตาม มาตรา ๑๐๓/๗

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๐๓/๗ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการการจัดซื้อจัดจ้างโดยเฉพาะราคากลาง และการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ และกำหนดให้บุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่แสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดและให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจกำหนดมาตรการตามสมควร เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามมาตรา ๑๐๓/๗ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เสนอแนวทางการเปิดเผยราคากลางและการคำนวณราคากลางต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๓/๘ ซึ่งปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีความเห็นชอบแนวทางการเปิดเผยราคากลาง และการคำนวณราคากลางดังกล่าวแล้ว เป็นผลให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องปฏิบัติภายใน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรี เห็นชอบคือ ภายในวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ นอกจากการเปิดเผยราคากลางแล้ว บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต้องแสดงบัญชีรายการรับจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร นอกเหนือจากงบดุลปกติที่ยื่นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๓/๗

ผลของกฎหมายดังกล่าวทำให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำข้อมูลรายละเอียดราคากลางและการคำนวณราคากลางการจัดซื้อจัดจ้างไว้ในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ ซึ่งมีผลบังคับในการจัดซื้อจัดจ้าง ๗ ประเภท คือ งานก่อสร้าง การจ้างควบคุมงาน การจ้างออกแบบ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างงานวิจัยหรือเงินสนับสนุนให้ทุนการวิจัย การจ้างพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ การจัดซื้อจัดจ้างที่มีใช้งานก่อสร้าง รวมถึงการเช่า การเช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ทั้งนี้หากหน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้ถือว่าผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องมีความผิดทางวินัยหรือเป็นเหตุที่จะถูกถอด จากตำแหน่งหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี

การดำเนินงานตามกฎหมายดังกล่าวมีความสำคัญยิ่ง เพราะทำให้การจัดซื้อจัดจ้างโปร่งใสมากขึ้น ปราศจากการแสวงหาประโยชน์โดยมิควร โดยเฉพาะการตั้งงบประมาณในการจัดซื้อจัดจ้างในราคาสูงกว่าความเป็นจริงเป็นเหตุให้รัฐเสียงบประมาณโดยไม่จำเป็น และประชาชนสามารถตรวจสอบได้ เป็นการสร้าง กระแสสังคมให้เกิดค่านิยมในการบริหารองค์การอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม และซื่อสัตย์สุจริตด้วยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)

ทั้งนี้การเปิดเผยราคากลางดังกล่าว จำเป็นต้องส่งเสริมให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐรายงานความผิดปกติให้แก่ สำนักงาน ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวจึงมีความจำเป็นทั้งภาครัฐในส่วนของการเป็นผู้ปฏิบัติ ภาคเอกชนในฐานะคู่สัญญาและภาคประชาชนในฐานะผู้ร่วมสังเกตติดตามและตรวจสอบ

๔. การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานของภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) เป็นมาตรการเสริมในเชิงบวก ในการทำให้ทราบถึงสถานการณ์ การดำเนินงานและการบริหารงานของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ว่ามีความโปร่งใสเป็นธรรมเพียงใด และ นำข้อมูลมาวิเคราะห์พัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานตลอดจนการพัฒนาผู้บริหารของหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ในด้านจริยธรรม คุณธรรม ในการประเมินดังกล่าว เพื่อให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสู่การเพิ่มขีดศักยภาพลักษณะคอร์รัปชันของประเทศไทย จำเป็นที่จะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. โครงการป้องกันการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

๕.๑. การบริหารความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

หน่วยงานภาครัฐของประเทศไทยทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีการใช้จ่ายเพื่อการจัดซื้อจัดจ้าง รวมเป็นมูลค่าสูงถึงร้อยละ ๒.๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติที่แท้จริง (Real GDP) สัดส่วนดังกล่าวจะสูงขึ้นกว่าเท่าตัว หากรวมการจัดซื้อจัดจ้างที่เกิดจากการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในปัจจุบันยังเต็มไปด้วยความไม่โปร่งใส ไร้ประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินซึ่งจัดทำเป็นประจำทุกปี ตรวจพบปัญหาข้อบกพร่องด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุมากที่สุด ซึ่งทำให้ภาครัฐมีความเสียหายเป็นจำนวนมาก เนื่องจากขาดการวิเคราะห์ความคุ้มค่า ความเสี่ยงที่เกิดผลเสียหายในโครงการ ดังนั้นจึงควรมีการผลักดันให้รัฐบาลมีมติความเห็นชอบให้หน่วยงานต่างๆ เมื่อทำโครงการจัดซื้อจัดจ้างต้องมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงไว้ในโครงการ

๕.๒ โครงการปฏิบัติการร่วมภาคเอกชนในการป้องกันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (Collective Action Against Corruption)

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเฉพาะในการจัดซื้อจัดจ้าง จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเพื่อเป็นแนวร่วมที่มีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาการทุจริตในภาครัฐมากยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการ “โครงการแนวร่วมปฏิบัติ” หรือ ที่รู้จักในนาม Collective Action ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่เน้นการสนับสนุนให้ภาคเอกชนยึดถือหลักปฏิบัติบรรษัทภิบาลและเข้าร่วมให้สัตยาบันว่าจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมใดๆ ในการทุจริตของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ อันเป็นโครงการหนึ่งที่เกี่ยวข้องและจะมีผลกระทบอย่างยิ่งกับภารกิจด้านการป้องกันการทุจริต โครงการดังกล่าวได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นแนวคิดที่ได้มีการหารือร่วมกับ The International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสนับสนุนของธนาคารโลก (World Bank) และนำมาปรับใช้กับประเทศไทยเพื่อการป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

โครงการ “แนวร่วมปฏิบัติ” เป็นโครงการแก้ไขปัญหาการทุจริตด้านการป้องกันและปราบปราม โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ที่มีภาคเอกชนเป็นแนวร่วมหลัก โดยมีแนวคิดที่ว่า การทุจริตจะก่อให้เกิดความเสียหายในอันปลายกับภาคธุรกิจ ทำให้เอกชนได้รับความเสียหายทั้งในด้านการแข่งขันและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการบริการ ด้วยเหตุนี้เพื่อป้องกันความเสียหายดังกล่าว ภาคเอกชนจึงต้องรวมตัวกันต่อต้าน โดยการทำข้อตกลงกันในการจะไม่มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานรัฐที่มีการทุจริต

ถือเป็นความพยายามรักษาสถานะที่ยุติธรรมของประกอบการธุรกิจ สำหรับรูปแบบของข้อตกลงบังคับใช้ของโครงการฯ ประกอบด้วย

๑. การตกลงที่เป็นการประกาศเจตนาต่อต้านการทุจริต
๒. การตกลงที่มีหลักการ และ/หรือจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ
๓. การทำความตกลงภายใต้การรับรองอย่างเป็นทางการ
๔. ข้อตกลงทางคุณธรรม

สำหรับองค์ประกอบในการดำเนินงานจะต้องเป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โดยที่ภาครัฐจะต้องให้ความร่วมมือโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสริมสร้างเงื่อนไขความโปร่งใสยุติธรรมที่ภาครัฐ ทั้งรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐต่างมีข้ออ้างที่เป็นเหตุอันเป็นอุปสรรคของการเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใสมิได้ทุกด้านตลอดมา ทั้งนี้สำหรับภาคเอกชน จำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อให้เกิดข้อตกลงทางคุณธรรมก่อน ควบคู่ไปกับการหารือและการชี้แจงเหตุผลที่ต้องมีการทำงานที่โปร่งใสยุติธรรมคู่ขนานกันไป

สำหรับความสำเร็จของโครงการนี้ ป.ป.ช. เชื่อว่าจะสามารถลดความเสียหายของภาครัฐจากความรั่วไหลทางทุจริตได้ไม่น้อยกว่าแสนล้านต่อปี และยังเป็นตัวบ่งชี้ถึงความตั้งใจจริงในการเข้าร่วมแก้ปัญหาการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างและการประมวลโครงการของรัฐบาล

๖. การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างกระแสด้านการทุจริต

ที่ผ่านมาพบว่าการทำงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้นไม่ได้มุ่งเน้นที่การประชาสัมพันธ์ ทั้งในส่วนงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้ประชาชนไม่รับทราบผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ทำให้ขาดการรับรู้และเกิดความตระหนักถึงความก้าวหน้าของป้องกันและปราบปรามการทุจริต และที่ซ้ำร้าย การที่ขาดการนำเสนอผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านปราบปราม ทำให้ผู้ที่กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎที่มีอยู่ ด้วยเหตุนี้ มาตรการเสริมด้านการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ จึงถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ โดยกลไกและแนวทางที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ดังกล่าว ได้แก่ “การตลาดเชิงสังคม”

การดำเนินการมาตรการตลาดเชิงสังคม จำเป็นต้องมีองค์ประกอบการสื่อสารแผนการตลาด (Promotion Mix) ที่เหมาะสม ซึ่งเกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ทำการศึกษาตลาดอย่างดี และมีความคิดสร้างสรรค์ ในการกำหนดแผนงานหลายแผนงาน จำเป็นที่จะต้องจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ซึ่งในบริบทด้านการต่อต้านการทุจริต ได้จำแนกกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมทุจริตเป็น ๕ กลุ่ม ดังนี้

ขาประจำ (Petty Hardcore) กล่าวคือ กระทำผิดบ่อยๆ แต่มีจำนวนไม่มาก โดยมีข้ออ้างว่าทำไมจะไม่ทำ (Why Not ?) เช่น การเก็บส่วยจากรถ

ขาใหญ่ (Grand Hardcore) ทำเป็นประจำ และจำนวนมาก โดยมีข้ออ้างว่าเป็นเรื่องปกติ (Normal Practice)

ขาจร (Guilt Ridden Infrequent Abusers) ทำไม่บ่อย ทำไปเพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ โดยมีข้ออ้างว่าไม่มีทางเลือก (No Choice)

ทำไปโดยไม่รู้สึกผิด (No - Guilt Infrequent Abusers) คิดว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ โดยมีข้ออ้างว่าแล้วไง (So What ?)

พวกไตรตรอง/รื้อ (Contemplators) เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา พนักงานเข้าใหม่ มีความอ่อนไหวสูง ในกลุ่มนี้ควรใช้มาตรการเชิงป้องกันเพื่อสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง

“การตลาดเชิงสังคม” เป็นกลวิธีและเครื่องมือที่จะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน และกลยุทธ์ ในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ในบริบทนี้การตลาดเชิงสังคมจะถูกนำมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ผลของการตลาดเชิงสังคมทำให้เกิดกลไกที่หลากหลาย อาทิ การให้รางวัลกับบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ในการต่อต้านการทุจริต และลงโทษบุคคลที่มีพฤติกรรมที่นำไปสู่การส่งเสริมการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ นอกจากนี้ การรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม จึงต้องมีกลยุทธ์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ โดยคาดหวังให้เกิดผลกระทบด้านการตระหนักรู้ของภาคประชาชนถึงผลกระทบในทางลบของปัญหา ทั้งต่อระดับบุคคลและส่วนรวม รวมถึงเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับองค์กรภาคประชาชน โดยให้เกิดความเชื่อว่าทุกคนมีศักยภาพและสามารถมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันให้ลดน้อยลงได้ ทั้งนี้ในการดำเนินการมาตรการ “การตลาดเชิงสังคม” จำเป็นต้องมีนักการประชาสัมพันธ์ นักการตลาด นักวิเคราะห์นโยบายและยุทธศาสตร์ มาร่วมกันจัดทำแผนงาน และองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องเร่งพัฒนา โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ การสร้างภาพลักษณ์เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อถือ

๖. กลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย “การสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมสุจริต ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมสุจริต และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ จึงให้ความสำคัญกับการบูรณาการประสานความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ๗ องค์กร รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) และภาคีภาคประชาสังคม เพราะการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้นไม่สามารถมอบหมายให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งรับผิดชอบเพียงองค์กรเดียว ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ด้วยเหตุนี้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) จึงกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ดังต่อไปนี้

เป้าหมายการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์หลักสู่ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรและภาคีเครือข่าย

ยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ มีเป้าหมายหลัก ได้แก่ การเพิ่มคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันให้ถึงร้อยละ ๕๐ ภายในปี ๒๕๖๐ ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับแหล่งข้อมูลอันเป็นที่มาของคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันในแต่ละเรื่อง โดยในปัจจุบันแหล่งข้อมูลหลักของค่าคะแนนดัชนีคอร์รัปชันของประเทศไทย ประกอบด้วย ๘ แหล่งข้อมูล โดยแต่ละแหล่งข้อมูลจะมีความเกี่ยวข้องับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ดังสรุปในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ความสัมพันธ์ของยุทธศาสตร์กับแหล่งข้อมูลหลักของค่าคะแนนดัชนีคอร์รัปชัน
(Corruption Perceptions Index : CPI)

ยุทธศาสตร์	สรุปเรื่องที่แต่ละแหล่งข้อมูลหลักต้องการสำรวจ	คะแนนของประเทศไทย
ย.๒ บูรณาการ ย.๔ ป้องปราม ย.๓ ประสานต่างประเทศ	๑) BF-BTI เรื่องการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด	๔๐
ย.๒ บูรณาการ	๒) GI การดำเนินการทางธุรกิจต้องเกี่ยวกับการทุจริตมากน้อยเพียงใด	๓๒
ย.๒ บูรณาการ ย.๔ ป้องปราม	๓) EIU ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ	๓๘
ย.๑ ปลุก-ปลุก-ปรับเปลี่ยน ย.๕ สร้างองค์ความรู้	๔) IMD การตัดสินใจและการทุจริตมีอยู่หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด	๓๖
ย.๑ ปลุก-ปลุก จิตสำนึก ย.๔ ป้องปราม	๕) WEF ภาคธุรกิจต้องจ่ายเงินสินบนในกระบวนการต่างๆ มากน้อยเพียงใด	๓๕
ย.๑ ปลุก-ปลุก จิตสำนึก ย.๕ สร้างองค์ความรู้	๖) PERC ระดับการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันต่างๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มากน้อยเพียงใด	๓๙
ย.๑ ปลุก-ปลุก จิตสำนึก ย.๔ ป้องปราม	๗) WJP เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมการใช้ตำแหน่ง หน้าที่ในทางมิชอบมากน้อยเพียงใด	๓๓
ย.๑ ปลุก-ปลุก จิตสำนึก ย.๒ บูรณาการ ย.๔ ป้องปราม	๘) ICRG ผู้มีอำนาจหรือตำแหน่งทางการเมืองมีการทุจริตโดยใช้ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติ และภาคการเมืองกับภาคธุรกิจมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด	๓๑

ที่มา : ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน พ.ศ. ๒๕๕๖ (Transparency Thailand)

จากตารางข้างต้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งดำเนินการขับเคลื่อนในประเด็นต่างๆ ดังจะได้กล่าวในส่วนต่อไป

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าในเรื่องการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด (BF-BTI)

ในการขับเคลื่อนเพื่อเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตในเรื่องการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดฐานทุจริต มีองค์กรที่รับผิดชอบภารกิจนี้โดยตรง ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้ง ๗ องค์กรนี้มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการปราบปรามการทุจริตโดยแบ่งไปตามกลุ่มที่รับผิดชอบ นอกจากนั้นยังเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาและผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการทางวินัยและการถอดถอนออกจากตำแหน่ง สำหรับสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานที่จะเข้ามารับช่วงต่อจากทั้ง ๗ องค์กรข้างต้น ในการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนดัชนีภาพลักษณ์

คอร์รัปชันด้านการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นจำเป็นที่จะต้องวางแผนและประสานงานร่วมกัน เพื่อมิให้กระบวนการยุติธรรมล่าช้า ทำให้ผู้กระทำผิดไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย ปัจจุบันเนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๑๙ (๑๑) และ (๑๓) ที่จะนำเสนอมาตรการวิธีการต่างๆ ให้รัฐบาลนำไปปฏิบัติ ดังนั้นน่าจะเป็นช่องทางสำคัญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่สามารถผลักดันมาตรฐานต่างๆ ที่เห็นว่าควรปรับปรุง ผ่าน สำนักงาน ป.ป.ช. ซึ่งรัฐบาลย่อมต้องตอบสนอง ยกเว้นจะมีเหตุผลสำคัญที่ชี้แจงต่อประชาชนได้ ด้วยเหตุนี้เมื่อพิจารณาจากขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ สำนักงาน ป.ป.ช. ควรจะเป็นเจ้าภาพและกลไกหลักในการขับเคลื่อนภาพลักษณ์การทุจริตว่าในเรื่องการปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมาย

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าการดำเนินการทางธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการทุจริต (GI)

ในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตว่าการดำเนินการทางธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการทุจริต ควรเป็นการทำงานแบบบูรณาการกันทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านที่หนึ่ง การลดอุปสรรคในการกระทำทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานภาครัฐโดยพัฒนาระบบราชการให้ลดช่องทาง ลดโอกาสในการทำทุจริต ปรับปรุงระบบระเบียบ ขั้นตอนการทำงานให้ชัดเจน ลดการมอบอำนาจตัดสินใจ (Power) การใช้ดุลยพินิจ (Discretion) ผูกขาดกับบุคคลคนเดียว หรือบุคคลกลุ่มเดียว ซึ่งการปรับปรุงระบบต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิจัย ฝ่ายกฎหมายของหลายๆ องค์กรร่วมกัน เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะและผลักดันให้นำไปใช้ปฏิบัติต่อไป ซึ่งเจ้าภาพควรเป็นหน่วยงาน ก.พ.ร. และสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหลัก และทำงานประสานกับฝ่ายวิจัยขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเชิญบุคลากรของฝ่ายวิจัยขององค์กรต่างๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาร่วมเป็นคณะทำงาน ด้านที่สองคือ ลดอุปทานในการทุจริตของภาคธุรกิจ ผ่านการรวมตัวกันของภาคเอกชนเพื่อรณรงค์ต่อต้านการทุจริต เช่น องค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) สมาคมหอการค้าไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้บริษัทภาคเอกชนส่งเสริมให้มีนโยบายที่ชัดเจนในการต่อต้านพฤติกรรมต่างๆ ที่สื่อว่ามีเจตนาการทุจริต รวมถึงมีการลงนามข้อตกลงมาตรฐานการดำเนินธุรกิจที่โปร่งใส (Transparency) ตรวจสอบได้ (Accountability) สร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเอกชน สร้างระบบข้อมูลให้เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้าไปตรวจสอบข้อมูลได้อย่างโปร่งใส

มาตรการเสริมสำคัญที่สำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้คือ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการกิจการตามมาตรา ๑๐๐ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

● ภาพลักษณ์การทุจริตเรื่องความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ (EIU)

ประเด็นดังกล่าวถือเป็นอำนาจหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.) ส่วนองค์กรอื่นๆ มีส่วนในการสนับสนุนโดยหากมีการร้องเรียนหรือพบความผิดปกติในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องใดๆ ก็ตาม สามารถประสานงานและส่งต่อเรื่องให้กับ คตง. ดำเนินการตรวจสอบ สืบสวน สอบสวนในเชิงลึกได้ต่อไป ในส่วนของมาตรการการป้องกันการทุจริต

ทุกองค์กรสามารถร่วมกันดำเนินงานผ่านกิจกรรมและโครงการต่างๆ รวมถึงการประชาสัมพันธ์เพื่อปลูก-ปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชน ในการตระหนักถึงโทษภัยของการทุจริต ความสำคัญของการใช้จ่ายงบประมาณอย่างโปร่งใสเพราะงบประมาณเหล่านั้นล้วนเป็นภาษีของประชาชนที่ต้องจ่ายไป จึงควรได้รับการจัดสรรและใช้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรการเสริมสำคัญใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้คือ การให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดทำข้อมูลรายละเอียดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะราคากลางและการคำนวณราคากลางไว้ในระบบข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าตรวจสอบได้ การให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐแสดงบัญชีรายรับรายจ่ายของโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐต่อกรมสรรพากร นอกเหนือจากงบดุลปกติที่ยื่นประจำปี เพื่อให้มีการตรวจสอบเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินและการคำนวณภาษีเงินได้ในโครงการที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๓/๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ การบริหารความเสี่ยงด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าการติดสินบนและการทุจริต (IMD)

สำนักงาน ป.ป.ช. ควรเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ โดยความร่วมมือและการสนับสนุนจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ และสำนักงาน ป.ป.ง. รวมทั้งการส่งเสริมมาตรการด้านการป้องกันภาคีเครือข่ายต่อต้านการคอร์รัปชัน ส่งเสริมให้ภาคเอกชนให้มีการรวมตัว เพื่อผลักดันข้อตกลงในการปฏิเสธและต่อต้านการเรียกรับสินบนจากเจ้าหน้าที่รัฐ รวมถึงการทุจริตในรูปแบบอื่นๆ การส่งเสริมองค์กรภาคประชาสังคม มีภาคีเครือข่ายที่หลากหลายเพื่อทำหน้าที่ป้องกันการทุจริต

มาตรการเสริมสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้ คือ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าภาคธุรกิจต้องจ่ายเงินสินบนในกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ (WEF)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคในรัฐ และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ควรทำหน้าที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน สำหรับมาตรการด้านการป้องกันควรเป็นหน้าที่ของฝ่ายวิจัยขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ที่จะต้องร่วมกันศึกษาข้อบกพร่องของระบบ ระเบียบราชการในปัจจุบันและเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการลดช่องโหว่หรือโอกาส (Chance) ในการทุจริต (Cheat) เรียกรับสินบน (Bribe) ในกระบวนการต่างๆ ขจัดเงื่อนไขที่เอื้อให้มีการทุจริต ได้แก่ ลดขั้นตอนในระบบราชการและแก้ไขระเบียบปฏิบัติที่ยุ้งยากซับซ้อน โดยเฉพาะการเปิดช่องให้มีการใช้วิจารณญาณ (Discretion) ของผู้มีอำนาจ (Power)

ควรส่งเสริมการใช้บริการจากหน่วยงานภายนอก (Outsource) ซึ่งหลายหน่วยงานเคยใช้ได้ผลมาแล้ว มีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำ หรือที่เรียกว่า Service Level Agreement ของการให้บริการประชาชนในทุกๆ เรื่อง มีช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนได้อย่างสะดวก และมีกระบวนการปรับเปลี่ยนที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็วเมื่อเกิดสิ่งที่ผิดปกติขึ้น เพื่อจัดเงื่อนไขการซื้อความสะดวกหรือสิทธิพิเศษ

มาตรการเสริมสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้ คือ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

● ระดับการรับรู้การทุจริตว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันต่างๆ ทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และการเมือง (PERC)

ในการส่งเสริมระดับการรับรู้ผลกระทบของการทุจริต ถือเป็นหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สำหรับการส่งเสริมระดับการรับรู้ผลกระทบของการทุจริต กระทำโดยผ่านการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง โดยเนื้อหาที่ใช้ต้องชัดเจนเข้าใจง่าย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เพิ่มบทบาทขององค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปราม อาทิ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สภาที่ปรึกษาฯ เพื่อดำเนินงานด้านการประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายต่อต้านการทุจริต รวมถึงภาคีเครือข่ายต่างๆ

มาตรการเสริมสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้คือ การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์สร้างกระแสต้านการทุจริต

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าเจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมการใช้ตำแหน่ง หน้าที่ในทางมิชอบ (WJP)

คณะกรรมการ ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ช. ควรเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนกลไกเพื่อลดการกระทำของทุจริตของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ โดยการบูรณาการการทำงานด้านปราบปรามทั้งภายในองค์กร และกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญและภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานด้านปราบปรามการทุจริต มีการพัฒนา ด้านประสิทธิภาพ และความเร็วทันต่อเหตุการณ์ ส่วนองค์กรอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน เน้นทำงานในเชิงรุก โดยเฉพาะการลงพื้นที่เข้าไปรับเรื่องร้องเรียนและช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนจากการใช้ตำแหน่งในทางมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะที่คณะกรรมการ ป.ป.จ. และ กต. จังหวัด ซึ่งกระจายอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ จำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากการรอให้มีผู้มาร้องเรียนแล้วค่อยหาวิธีแก้ไข เป็นการวิเคราะห์อุปสรรคปัญหาที่มีในปัจจุบันและคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้น และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงระบบ ระเบียบต่างๆ เพื่อช่วยให้ปัญหาการทุจริตบรรเทาเบาบางลง

มาตรการเสริมสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้คือ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินตาม มาตรา ๑๐๐ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด ตามมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

● ภาพลักษณ์การทุจริตว่าผู้มีอำนาจหรือตำแหน่งทางการเมืองมีการทุจริตโดยใช้ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติและภาคการเมืองกับธุรกิจ (ICRG)

คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม สภาที่ปรึกษาฯ ควรเป็นหน่วยงานในการศึกษาวิจัยกระบวนการยุติธรรมร่วมกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ เพื่อเสนอแนะให้คำปรึกษาแก่รัฐสภา คณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เช่น การกำหนดตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องยื่นแสดงบัญชีทรัพย์สินตามกฎหมาย ป.ป.ช. การกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่สามารถเป็นเจ้าของบริษัทหรือเป็นหนึ่งในคณะกรรมการบริหารของบริษัทใดๆ

มาตรการเสริมสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเพิ่มดัชนีภาพลักษณ์นี้คือ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินกิจการตาม มาตรา ๑๐๐ การห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตาม มาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ รวมถึงการบรรลุผลสำเร็จในการขับเคลื่อนงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งข้อมูลข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑. การบูรณาการขับเคลื่อนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ

จากการประเมินการขับเคลื่อนการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๕) รวมถึงการจัดประชุมระดมความคิดเห็นและการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา ขาดการเชื่อมประสานการทำงาน รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญทำให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตไม่เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมต่อสังคม ด้วยเหตุนี้แผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕) จึงให้ความสำคัญและเน้นย้ำการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๗ องค์กร รวมถึงการเพิ่มบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยกำหนดให้หน่วยงานข้างต้นยึดหลักการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันดังต่อไปนี้

- หน้าที่ในการควบคุม ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ
- หน้าที่ในการเสริมสร้างและสนับสนุนกระบวนการตามระบอบประชาธิปไตยและกระบวนการยุติธรรม
- หน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
- หน้าที่ในการรับเรื่องร้องเรียนและพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ

ในการบูรณาการการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ เริ่มต้นจากองค์การดังกล่าวข้างต้นมีส่วนร่วมในการทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกัน ในที่นี้หมายถึง หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นต้องร่วมกันกำหนดรูปแบบ ทิศทางยุทธศาสตร์ และแบบแผนในการดำเนินงาน เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน นอกจากนี้ร่วมกันวางระบบสารสนเทศเพื่อเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตร่วมกัน

๒. กลไกการประสานงานร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์และแผนงานเชิงรุกของรัฐบาลในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ศปท.) ในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและสำนักงานปลัดกระทรวงทุกกระทรวง ส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง โดยให้เป็นส่วนราชการตาม มาตรา ๓๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยกำหนดไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการของส่วนราชการนั้นๆ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตประจำกระทรวง (ศปท.) บทบาทหน้าที่ในการ ดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเป็นเครือข่ายสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในกระทรวง รวมทั้งบูรณาการเชื่อมโยงกับศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันของสำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งมีรองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รองปลัดกระทรวงและรองหัวหน้าส่วนราชการเป็นหัวหน้าศูนย์ เพื่อทำหน้าที่ ดังนี้

๑. ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตของหน่วยงานในสังกัด
๒. วางแผน ปฏิบัติการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของกระทรวง
๓. สอบทาน ปรับปรุงระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจากระบบงานและตัวบุคคล
๔. สร้างความตระหนักและส่งเสริมให้ข้าราชการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม
๕. ประสานงาน เฝ้าระวังและติดตามการจัดการข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริต

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน อาจแบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น ๒ กลุ่มงาน คือ

- กลุ่มงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้
 ๑. ปรับปรุงแผนปฏิบัติราชการฯ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกระทรวง
 ๒. ให้คำปรึกษา ประสานส่วนราชการในสังกัดเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติราชการฯ ของส่วนราชการให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการฯ ของกระทรวง
 ๓. ประสานงาน เฝ้าระวัง และกำกับให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการตามแผนงาน/โครงการที่ระบุในแผนปฏิบัติราชการฯ
 ๔. ประสาน ติดตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรื่องร้องเรียนกรณีการทุจริต
 ๕. ติดตามผลและจัดทำรายงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ของกระทรวง ทุก ๒ เดือน
 ๖. จัดทำรายงานผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ ส่งไปยังสำนักงาน ก.พ.ร. ทุก ๖ เดือน

● กลุ่มงานส่งเสริมและคุ้มครองจริยธรรม ทำหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. คุ้มครองจริยธรรมตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
๒. ประสานงานเกี่ยวกับการคุ้มครองจริยธรรมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานการคุ้มครองจริยธรรมเสนอหัวหน้าส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วยอำนาจหน้าที่ของ ศปท. ข้างต้น ศปท. จึงควรมีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับกระทรวง ศปท. ในแต่ละ กระทรวงควรต้องเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เร่งผลักดันให้หน่วยงานของรัฐแต่ละหน่วยงานต้องมีการถ่ายทอด ยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ลงสู่แผนยุทธศาสตร์ในระดับหน่วยงาน ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาระบบราชการเกิดความโปร่งใส

๓. กลไกการประสานงานกับเครือข่ายภาคเอกชนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

จากการเก็บข้อมูลพบว่า การทุจริตภาคเอกชนส่วนใหญ่เกิดจากสภาพแวดล้อมบังคับให้ต้องทำ การทุจริต เพื่อให้แข่งขันกับผู้อื่นได้จากการศึกษาพบว่า ปัญหาทุจริตส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๔ เป็นเรื่องเสียงภาชี รองลงมา ร้อยละ ๑๑ คือ ฮั้วประมูล และร้อยละ ๘ ได้แก่ การถ่ายโอนทรัพย์สินทรัพย์สินของบริษัทจดทะเบียน ไปยังบริษัทลูก แสดงให้เห็นว่าเอกชนที่ทำการทุจริตจำเป็นต้องทำ เพราะไม่เช่นนั้นจะแข่งขันกับบริษัทอื่นไม่ได้ อีกทั้งโทษของการทุจริตค่อนข้างเบา ส่วนใหญ่จะมีโทษปรับตั้งแต่ ๕ แสนบาท จนถึง ๑ ล้านบาท เมื่อเทียบกับประโยชน์ที่จะได้หากทำทุจริตหลักหลายร้อยล้านหรือพันล้านบาท ก็ยังมีความคุ้มค่า และจากสถิติของ สำนักงาน ก.ล.ต. ที่ดำเนินคดีกับบริษัทจดทะเบียน ที่กระทำผิดตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๕๒ ทั้งหมด ๒๒๐ ราย มีเพียง ๑๒ รายหรือคิดเป็นร้อยละ ๕ เท่านั้นที่ถูกลงโทษจำคุกเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้บริษัทต่างๆ ต้องทุจริต เพราะหากไม่ทำการทุจริตแต่คนอื่นทุจริตก็จะทำให้ไม่มีศักยภาพในการแข่งขัน ดังนั้น ถ้าจะป้องกันการทุจริต ต้องทำให้ทุกภาคส่วนออกจากการทุจริตพร้อมกัน จึงต้องสร้างสิ่งดึงดูดให้เอกชนไม่ทำการทุจริต สิ่งที่จะดึงดูด คือต้องหาสิ่งตอบแทนเพื่อชักจูงให้บริษัทเหล่านี้ไม่สนใจทำทุจริต ปัจจุบันเริ่มจัดอันดับบริษัท ที่ธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อแยกออกจากบริษัทที่ไม่ดี และส่งเสริมให้นักลงทุนลงทุนในบริษัทที่มีธรรมาภิบาลที่ดี หรือให้ประชาชนอุดหนุนบริษัทที่มีธรรมาภิบาลที่ดี เพื่อตอบแทนบริษัทเหล่านี้ โดยต้องดูตัวอย่างในประเทศ ที่มีประชาธิปไตยมายาวนาน ซึ่งประเทศเหล่านี้ จะมีระบบการแก้ปัญหาคอร์รัปชันที่มีเสถียรภาพ

๔. กลไกการประสานงานกับองค์กรต่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

ในปัจจุบันการขับเคลื่อนงานด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่สามารถที่จะมุ่งเน้นที่ การทำงานภายในประเทศเพียงอย่างเดียว เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้ประเทศไทยต้องให้สัตยาบัน อนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทำให้ประเทศไทยต้องมีการดำเนินการตามมาตรการของสากล ซึ่งในนี้รวมถึงการประสานความ ร่วมมือกับองค์กรในต่างประเทศเพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กลไกการประสานงานกับ องค์กรต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ จะมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ระยะที่ ๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ที่ ๓ พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่าย ระหว่างประเทศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้เป็นสากล โดยร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่อต้านการทุจริต และองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ เพื่อให้มีหน้าที่ทำงานร่วมกันในการควบคุม ตรวจสอบการทำงาน และติดตามประเมินผลการดำเนินงาน อย่างโปร่งใส

สำหรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ กำหนดมาตรการและแนวทางในการประสานความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศ ดังนี้

- การปรับปรุงกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๖

- การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรต่อต้านการทุจริตของไทยมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎหมายและกฎข้อบังคับสากล

๗. การบริหารทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๗.๑ การจัดสรรงบประมาณ

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๖๘ วรรคแปดและวรรคเก้า จะบัญญัติให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการบริหารงานโดยอิสระของรัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครองและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายขององค์กรเหล่านี้ หากหน่วยงานใดเห็นว่ารายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้นั้นไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการการได้โดยตรง แต่การดำเนินการจัดทำพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ผ่านมา กระบวนการจัดทำคำของบประมาณ กระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หน่วยงานของรัฐทุกประเภทใช้วิธีแบบเดียวกัน แม้กระทั่งการพิจารณาคำขอแปรญัตติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง และสำนักงาน ป.ป.ช. ได้ยื่นคำขอแปรญัตติ แต่การพิจารณาก็ใช้วิธีการแบบหน่วยงานอื่น สมาชิกรัฐสภาจำนวนหนึ่งจึงยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในส่วนงบประมาณของสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครองและสำนักงาน ป.ป.ช. มีข้อความขัดหรือแย้งหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๘ วรรคแปดหรือวรรคเก้าหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ว่าแม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๘ วรรคเก้า มิได้บัญญัติให้คณะกรรมการการได้ต้องรับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นของรัฐสภา ศาลและองค์กรตามวรรคแปดซึ่งรวมถึงองค์กรตามรัฐธรรมนูญในชั้นการแปรญัตติ แต่บทบัญญัติดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ให้คณะกรรมการการได้ความเป็นธรรมแก่หน่วยงานตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๘ วรรคแปด ดังนั้น จึงควรที่จะให้หน่วยงานดังกล่าวมีโอกาสแสดงเหตุผลและความจำเป็นต่อคณะกรรมการการได้โดยตรง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมและหลักธรรมาภิบาล ซึ่งการให้หน่วยงานดังกล่าวได้ชี้แจงด้วยวาจาถึงเหตุผลความจำเป็นในการขอเพิ่มงบประมาณ รวมถึงการได้ปรึกษาหารือร่วมกันจะทำให้เกิดความเข้าใจ และได้รับทราบเหตุผลความจำเป็นในการปรับลดหรือเพิ่มงบประมาณ อันจะทำให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงในคดีนี้ ปรากฏว่าหน่วยงานทั้งสามมีโอกาสดำเนินการชี้แจงแสดงเหตุผล การของบประมาณต่อคณะอนุกรรมการการได้ซึ่งตั้งขึ้นโดยคณะกรรมการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แล้ว และคณะกรรมการการวิสามัญฯ ก็ได้รับรายงานของคณะอนุกรรมการฯ อีกทั้งได้รับทราบถึงเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวประกอบการพิจารณาแล้ว กรณียังไม่ถึงขนาดเป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยปราศจากหลักเกณฑ์และเหตุผล อันจะทำให้กระบวนการตราร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ในส่วนงบประมาณของสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง และสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ขัดหรือแย้งหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องหรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๖๘ วรรคแปดและวรรคเก้า

จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญมีข้อสังเกตว่ากระบวนการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยเฉพาะในชั้นแปรญัตติต้องมีความแตกต่างจากหน่วยงานของรัฐประเภทอื่น ที่คณะกรรมการการควรให้โอกาสหน่วยงานดังกล่าวเข้าชี้แจงด้วยวาจาถึงเหตุผลและความจำเป็นต่อคณะกรรมการ และการดำเนินการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นต้นไป จึงต้องมีเหตุผลที่ชัดเจน โดยเฉพาะงบประมาณที่ใช้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศ

ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงาน ป.ป.ช. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น ในระยะต่อไปรูปแบบระบบงบประมาณของหน่วยงานอิสระเหล่านี้ควรเป็นไปในลักษณะของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) โดยที่ต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

- การจัดสรรงบประมาณต้องมีความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcome) โดยที่หน่วยงานต้องมีการจัดทำและวางแผนงบประมาณที่ชัดเจนและสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ กำหนดตัวชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ที่เหมาะสม
- การจัดสรรงบประมาณอยู่ในรูปของวงเงินรวม (Block Grant) เพื่อให้หน่วยงานมีความยืดหยุ่นในการใช้งบประมาณ โดยงบประมาณเพื่อการต่อต้านการทุจริต ควรนำเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๓ ของงบประมาณทั้งหมดมาจัดสรรเป็นงบประมาณสำหรับหน่วยงานด้านต่อต้านการทุจริต
- หน่วยงานต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูล เช่น ต้นทุนผลิตต่อหน่วย หรือต้นทุนกิจกรรมที่ชัดเจน
- การพัฒนาระบบการตรวจสอบภายใน

๗.๒ งบประมาณการและแผนงานด้านกำลังพล

ปัญหาด้านการทุจริตของสังคมไทยสะสมต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน มีความซับซ้อนและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นและเมื่อได้มีการจัดตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และ/หรือ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการร่วมกับหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ตลอดช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา โดยใช้ความพยายามทั้งในประเทศไทย ในการต่อต้านการทุจริตพร้อมทั้งใช้ความพยายามในการสร้างเครือข่ายต่างประเทศในระดับทวิภาคีและพหุภาคีในการร่วมกันต่อต้านและปราบปรามการทุจริตโดยการลงนาม MOUs ร่วมกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน

จากความพยายามของหน่วยงานเครือข่ายตามรัฐธรรมนูญ ผลที่ปรากฏจากการประเมินของ Transparency International (๒๐๑๓) พบว่าประเทศไทยยังมีการทุจริตสูงมากในกลุ่มพรรคการเมืองและวงการตำรวจ ซึ่งมีระดับรุนแรงระดับ ๔ สูงขึ้นกว่าปีก่อนหน้านั้น ขณะที่รองลงมาคือการทุจริตในกลุ่มข้าราชการ/พนักงานของรัฐยังสูงแต่อยู่ในระดับที่ทรงตัว อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างในประเทศไทยเห็นว่าร้อยละ ๖๖ มองว่าในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาการทุจริตมากขึ้น ร้อยละ ๒๕ เห็นว่าระดับการทุจริตคงที่ และมีเพียงร้อยละ ๙ เท่านั้นที่เห็นว่าการทุจริตลดลง ซึ่งผลที่ปรากฏจากดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (CPI) ของประเทศไทยเทียบกับประเทศอาเซียนมีลักษณะทรงตัวเมื่อพิจารณาอิงกลุ่มประเทศคืออยู่หลังสิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน โดยเฉพาะแนวโน้มในช่วง ค.ศ. ๒๐๐๑ - ๒๐๑๒ หรือ ๑๑ ปีที่ผ่านมา CPI ของไทยค่อนข้างผันผวน แต่ก็ถือว่ามีแนวโน้มดีขึ้นเพียงเล็กน้อยจาก ๓.๒ (จากคะแนนเต็ม ๑๐) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๑ เป็น ๓.๗ (จากคะแนนเต็ม ๑๐) ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ ซึ่งก็เป็นผลของความพยายามของหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันดำเนินการป้องกันและปราบปรามจนภาพลักษณ์คอร์รัปชันดีขึ้นถึงจะไม่มากนักก็ตาม

การที่จะยกระดับประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากประสบการณ์ของหลายประเทศที่ได้คะแนน CPI มากกว่าร้อยละ ๕๐ มีแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่คล้ายๆ กัน คือจะต้องปรับปรุงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต ทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการแต่ไม่ซ้ำซ้อน (ญี่ปุ่น) และที่สำคัญองค์กรจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเข้มแข็ง พร้อมทั้งทำหน้าที่ในการกำกับติดตามการทำงานขององค์กรภาคการเมือง องค์กรภาคราชการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังมีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศร่วมกัน

เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change) ขึ้นมาในองค์กรให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน มีการดำเนินการอย่างระมัดระวัง โดยเริ่มจากการวางพื้นฐานที่เหมาะสม (Proper Foundation) โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกระดับที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงขององค์กรในอนาคตอันใกล้ องค์กรจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีจำนวนเพียงพอและมีสมรรถนะที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรที่กำลังร่วมกันผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีการปรับเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยเร็วเป็นไปตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรเครือข่ายตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอื่นๆ

ปัญหาด้านกำลังคนและแนวทางในการแก้ไข

จากข้อมูลคณะทำงานบริหารคดี (๒๕๕๖) พบว่าสัดส่วนของบุคลากรองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีเพียง ๑๖,๔๕๖ คนหรือร้อยละ ๑.๒๗ ของจำนวนข้าราชการในปี ๒๕๕๕ เท่านั้น โดยข้าราชการของรัฐเหล่านี้จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๓.๓ ล้านคน ซึ่งเป็นบทบาทภารกิจที่หนักมากเฉลี่ยเจ้าหน้าที่ ๑ คนต่อข้าราชการประมาณ ๗๓ คน (๑.๒ ล้านคน หารด้วย ๑๖,๔๕๖ คน) นอกจากนั้นแล้วยังมีข้อมูลของข้าราชการระดับสูงอยู่ประมาณ ๒,๐๐๐ - ๒,๕๐๐ คน และนักการเมืองระดับชาติอีกประมาณ ๖๘๖ คน รวมแล้วประมาณ ๒,๖๘๖ - ๓,๑๘๖ คน ซึ่งหน่วยงาน เช่น กกต. จะต้องคัดเลือกข้าราชการการเมืองเหล่านี้อย่างใกล้ชิด เนื่องจากบุคคลกลุ่มดังกล่าวนี้ เป็นผู้กุมอำนาจในการกำหนดนโยบายและทิศทางของประเทศ ที่จะเกิดผลดีและผลเสียต่อประเทศชาติอย่างสูง จึงต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ เป็นต้น

ในขณะที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริต จะต้องติดตามความประพฤติของข้าราชการการเมือง ข้าราชการพลเรือน และพนักงานรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้กระทำการทุจริตในหน้าที่การงานและนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และนำทรัพย์สินคืนแผ่นดิน พร้อม ๆ กับการทำกิจกรรมเชิงป้องกัน รวมทั้งการรณรงค์ให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยได้ตระหนักถึงผลร้ายของการทุจริตคอร์รัปชันจนกลายเป็นวัฒนธรรมสุจริตที่ต้องยึดถือและยึดมั่น

สำหรับสัดส่วนของข้าราชการองค์กรอิสระมีจำนวนน้อยเพียงร้อยละ ๑.๒๗ ของจำนวนข้าราชการทั้งหมดประมาณ ๑.๒๙ ล้านคน และเมื่อพิจารณาถึงลงไปถึงจำนวนข้าราชการและพนักงานประเภทต่างๆ ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตของประเทศไทย พบว่าจำนวนเจ้าหน้าที่มากที่สุดอยู่กับสำนักงานอัยการสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๖ รองลงมา คือ สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ร้อยละ ๒๓.๔๒ ทำหน้าที่หลักคือ การป้องกันการกระทำทุจริตเป็นหลัก และหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ร้อยละ ๑๙.๒๙ มากเป็นลำดับที่ ๓ และทำหน้าที่กำกับและตรวจสอบการเลือกตั้งทั้งหลาย เพื่อให้ได้คนดีเข้ามาทำหน้าที่ในหน่วยงานนั้นๆ และเป็นที่เข้าใจว่าถ้าได้สมาชิกสภาทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นรับเลือกเข้าไปแบบตรงไปตรงมา ไม่มีการซื้อสิทธิ์และขายเสียง เป็นคนดีเข้าสภาฯ ก็จะลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ระดับหนึ่ง สำหรับสำนักงาน ป.ป.ช. มีเจ้าหน้าที่อยู่ประมาณ ๑,๔๗๙ คน หรือร้อยละ ๑๑.๑๒ สำหรับหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีเจ้าหน้าที่ไม่มารวมกันเพียงร้อยละ ๓.๕๑ เท่านั้น และเมื่อพิจารณาเฉพาะหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยตรงมีกำลังพลอยู่เพียง ๑๓,๒๙๒ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๐.๑๐ ของกำลังพลขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญทั้งหมด

ในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำเป็นต้องอาศัยการรวมพลังของกำลังพลทั้งหมดที่มีอยู่จากองค์กรหลักตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต รวมพลังกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ ซึ่งมียุทธศาสตร์ประสาน ป้องปราม ปลุก-ปลุก-ปรับเปลี่ยน และสร้างองค์ความรู้ โดยมีหน่วยงานทำหน้าที่โดยตรงกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งมีกำลังพลรวมกันมากกว่า ๑๓,๒๐๐ คน ทุกองค์กรมีกฎหมายรองรับและให้อำนาจเพียงพอในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ปัญหาที่ผ่านมาก็คือ แต่ละหน่วยงานขาดการวางแผนให้กำลังพลทำงานร่วมกัน ขบวนการสืบสวนโต้สวน (กระบวนการยุติธรรม) เป็นไปด้วยความล่าช้า การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ผู้ผิดและผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อการทำการทุจริต ส่งผลให้ประชาชนโดยทั่วไปไม่มีความรู้สึกเสื่อมศรัทธากับการทำหน้าที่ของหน่วยงานเหล่านี้ค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงาน ป.ป.ช. ไม่มีการนำระบบการวางแผนทดแทนตำแหน่ง (Succession Plan) มาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากร ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน อีกทั้งทำให้องค์กรไม่สามารถวางแผนการบริหารแบบเน้นประสิทธิภาพได้ เพราะไม่สามารถจัดหาบุคลากรที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมาทดแทนการขาดแคลนบุคลากรในตำแหน่งที่มีขาดแคลนได้

สำหรับแนวทางในการแก้ไข ในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ผู้บริหารขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต จำเป็นจะต้องแสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนที่จะสนับสนุนให้กำลังพลของตนเองที่มีอยู่ร่วมผนึกกำลัง เพื่อร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพกว่าช่วงยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ นอกเหนือจากนี้ จากการศึกษาแผนยุทธศาสตร์เพื่อทบทวนบทบาทของหน่วยงานตามรัฐธรรมนูญ ที่ทำหน้าที่ทั้งด้านกระบวนการประสานทำงานและร่วมมือกับเครือข่ายด้านการป้องกันโดยพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ด้านการปลูก-ปลูก-ปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนไทยให้เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะและตระหนักถึงผลเสียของการทุจริต รวมทั้งด้านการสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรเพื่อเพิ่มสมรรถนะและความเชี่ยวชาญในวิชาชีพและเฉพาะสาขาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พบว่าทุกหน่วยงานถ้าจะใช้กำลังพลเฉพาะของตนเองเพื่อดำเนินภารกิจน่าจะประสบผลสำเร็จได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากบางหน่วยงานมีกำลังพลจำกัดมาก เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน มีกำลังพลรวมกันไม่ถึง ๕๐๐ คน แนวทางที่อาจจะแก้ไขได้คือ จะต้องปรับยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามของตนเองให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน เช่น ร่วมกันกำหนดแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนให้เป้าหมายหลักคือ ยกระดับคะแนน CPI ให้ได้ ๕.๐ คะแนนในช่วงเวลาของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ คือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้น อีกประการที่สำคัญ คือ การเร่งจัดทำระบบการวางแผนทดแทนตำแหน่ง (Succession Plan) อันจะเป็นการทำให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความพอใจในงาน สนใจที่จะเรียนรู้งาน รวมถึงองค์กรสามารถเก็บรักษาคนที่มีประสิทธิภาพไว้ได้ หากผู้บังคับบัญชาใช้เครื่องมือนี้เป็นและทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตจะได้ประโยชน์อย่างมาก

๘. การติดตามและประเมินผล

๘.๑ กรอบแนวคิด

การจัดทำแนวทางการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) มีการนำกรอบแนวคิด ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ หรือ Balanced Scorecard ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่ องค์ประกอบด้านประสิทธิผล (The Financial Perspective) องค์ประกอบคุณภาพบริการ (The Customer Perspective) องค์ประกอบด้านประสิทธิภาพ (The Internal Perspective) องค์ประกอบด้านการจัดการองค์กร (The Learning and Growth Perspective) มาเป็นเครื่องมือสำหรับการชี้วัดความสำเร็จ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ จำเป็นต้องดัดแปลงเกณฑ์ข้างต้นให้เหมาะสมกับบริบทของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

- มุมมองด้านประสิทธิผล (The Financial Perspective) หมายถึง ความคุ้มค่าในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- มุมมองด้านคุณภาพบริการ (The Customer Perspective) หมายถึง การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- มุมมองด้านประสิทธิภาพ (Internal Perspective) หมายถึง การได้รับความเชื่อถือจากสาธารณะ
- มุมมองด้านการจัดการองค์กร (The Learning and Growth Perspective) หมายถึง ชีตความสามารถ/สมรรถนะในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๘.๒ การกำกับและติดตามการประเมินผล

ในการติดตามและประเมินผล จำเป็นที่จะต้องดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งเห็นว่าควรยึดตามแนวทางการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๑ คือ ให้คณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล และคณะทำงานของหน่วยงานที่นำยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ไปจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำหน้าที่ในการติดตามและประเมินผล สำหรับอำนาจหน้าที่นั้น คณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือรวมถึงติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง และแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุปสรรคร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในแต่ละภาคส่วน ควบคู่กับการรายงานแจ้งผลการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานทุก ๖ เดือนแก่คณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในแต่ละภาคส่วนเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานและให้การสนับสนุนทางด้านข้อมูลและแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินงานของแต่ละภาคส่วนอย่างเป็นระบบ

นอกจากคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวข้างต้น จำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ฉบับดังกล่าวจำเป็นต้องจัดตั้งคณะทำงานของหน่วยงานที่นำยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ในที่นี้ประกอบด้วย คณะทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญทั้ง ๗ องค์กร และคณะทำงานของหน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชนและภาคประชาชน โดยคณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบในการติดตามประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานและองค์กรตนเอง ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และเป้าประสงค์หลัก และทำหน้าที่ในการประสานกับคณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการนำมาตรการและแนวทางการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติไปปฏิบัติด้วย ทั้งนี้ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน นับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้ เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ นี้ มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ดังนั้นการจัดตั้งคณะอนุกรรมการที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือคณะทำงานของหน่วยงานที่นำยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ไปจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต จำเป็นต้องมีตัวแทนจากหน่วยงานที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เข้าไปเป็นคณะอนุกรรมการเพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ นี้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๘.๓ การติดตามและประเมินผลภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

การติดตามและประเมินผลการบรรลุวัตถุประสงค์ในภาพรวมของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) มีตัวชี้วัด ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ ๑ : เพื่อยกระดับจิตสำนึกกับผิดชอบในประโยชน์ของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองและบุคลากรในหน่วยงานต่อต้านการทุจริต

ตัวชี้วัด

๑.๑. จำนวนหลักสูตรการเรียนการสอนและการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต

๑.๒. ความสำเร็จของการพัฒนาระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ

๑.๓. พฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นที่ยอมรับของประชาชน

วัตถุประสงค์ที่ ๒ : เพื่อพัฒนาระบบบริหารการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ มีบูรณาการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับแผนยุทธศาสตร์ระดับองค์กรของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต รวมทั้งมีแนวทางขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

ตัวชี้วัด

๒.๑. ความก้าวหน้าหรือความสำเร็จในการพัฒนาระบบบริหารและการประสานงานการต่อต้านการทุจริตที่เชื่อมโยงการทำงานระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อต้านการทุจริต (Anti - Corruption Agencies : ACA) และภาคีอื่นๆรวมทั้งการเชื่อมโยงจากส่วนกลางสู่พื้นที่

๒.๒. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

๒.๓. รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ฯ ทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากรในสัดส่วนที่มากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ ๓ : เพื่อพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่สนับสนุนให้สาธารณะและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตเกิดความไว้วางใจและเชื่อมั่นในความปลอดภัย

ตัวชี้วัด

๓.๑. ระดับความสำเร็จของการบังคับใช้กฎหมายการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแสอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒. จำนวนเครือข่ายเพื่อร่วมขับเคลื่อนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งในประเทศและต่างประเทศเพิ่มขึ้น

๓.๓. ร้อยละความพึงพอใจของภาคีทุกภาคส่วนที่มีต่อระบบแจ้งเบาะแสการทุจริต

๓.๔. ระดับความเป็นอิสระของสื่อและการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน

วัตถุประสงค์ที่ ๔ : เพื่อยกระดับสมรรถนะการดำเนินงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในด้านการต่อต้านทุจริตให้เท่าทันสถานการณ์และได้มาตรฐานสากล

ตัวชี้วัด

๔.๑. ความก้าวหน้าในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔.๒. ระดับความสำเร็จของการจัดตั้งฐานข้อมูลกลางและองค์ความรู้ที่เท่าทันสถานการณ์เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย การพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๔.๓. ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย การจัดทำมาตรการ และกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต

ค.ศ. ๒๐๐๓

๘.๔ การติดตามและประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์

ในการติดตามและประเมินผลในระดับยุทธศาสตร์ หน่วยงานผู้กำกับดูแลตัวชี้วัดจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจกับยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์หลักสำหรับยุทธศาสตร์แต่ละยุทธศาสตร์ ซึ่งในส่วนนี้เป็นการสรุปตัวชี้วัด เป็นรายยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. ปรับฐานความคิดของคนไทยโดยเฉพาะนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐให้เห็นแก่ประโยชน์สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน ทุกเพศทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพ

๒. ใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่เด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมือง และสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตัวชี้วัด

๑. เจ้าหน้าที่ในองค์กรหลักมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น

๒. ความตระหนักถึงภัยการทุจริตของทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้น

๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการเพื่อลดความเสี่ยงในการทำทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. การประสานการทำงานและการบริหารการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่างองค์กรหลักที่มีความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วน

๒. เสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล โดยร่วมมือกับภาคีต่างๆทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อให้มีหน้าที่ทำงานร่วมกันในการควบคุม ถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส

๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบนของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อจัดการผูกขาด และการแทรกแซงจากธุรกิจการเมือง

๔. เสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนมีความเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนด้านทรัพยากรและการสร้างขวัญกำลังใจเพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของเครือข่ายสำหรับเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ

๕. จัดให้มีศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมสังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลแบบบูรณาการ

๖. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรและบทบาทขององค์กร และปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการทุจริตเพื่อปิดช่องโหว่ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

ตัวชี้วัด

๑. ระดับความสำเร็จ (ประสิทธิภาพ) ในการบูรณาการฐานข้อมูลการทุจริตร่วมกัน
๒. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. ระดับความพึงพอใจของประชาชน
๔. ระดับความสำเร็จการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล
๒. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่างๆ

ตัวชี้วัด

๑. การบูรณาการและประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับเครือข่ายระหว่างประเทศ
๒. การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับองค์กรหลักและอนุสัญญาต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. การพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต พัฒนาระบบคุ้มครองพยาน (Whistleblower Protection) ให้เข้มแข็ง
๒. สร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจ
๓. ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ (Knowledge Body) ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตัวชี้วัด

๑. การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ
๒. มีเครื่องมือใหม่ในการปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับบุคลากรด้านการต่อต้านการทุจริต

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวประกอบด้วย

๑. จัดให้มีการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางของแต่ละหน่วยงาน
๒. สร้างเสริมการจัดการองค์ความรู้ และการถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กร

๓. เสริมสร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะและทัศนคติ) ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตัวชี้วัด

๑. การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ

๒. มีเครื่องมือใหม่ในการปราบปรามการทุจริต

๘.๕ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดตามและประเมินผล

สำหรับกิจกรรมสำหรับการประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ กิจกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒

รายงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ	ระยะเวลา
ก่อนการดำเนินงาน		
รายงานประเมินผลการดำเนินงานรวมถึงการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินปัจจัยด้านทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ รวมถึงมีการวางแผนการ/กิจกรรมเพื่อลดความเสี่ยงของการขับเคลื่อนแผนอย่างไร	หน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในแนวทาง/มาตรการของแต่ละยุทธศาสตร์ ต้องรายงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล	ก.ค. - ส.ค.
ระหว่างการทำงานยุทธศาสตร์ชาติฯ		
รายงานการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ในรอบ ๑๒ เดือน เพื่อติดตามการปฏิบัติงานโครงการ ว่าได้ดำเนินการตามที่กำหนดหรือไม่	เลขาธิการคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล	สิ้นปีงบประมาณ (ก.ย. - ต.ค.)
รายงานการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ในระยะครึ่งแผน เพื่อติดตามการปฏิบัติงานโครงการ ว่าได้ดำเนินการตามที่กำหนดหรือไม่	เลขาธิการคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล	ช่วงปีสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๕๘
การประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน (เป็นการประเมินผลคุณค่าของการดำเนินงาน โดยประเมินผลกระทบและประเมินผลของงานว่าสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่)		
รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ ของหน่วยงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประเมินปัจจัยด้านทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์	หน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบหลักในแนวทาง/มาตรการของแต่ละยุทธศาสตร์ ต้องรายงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล	เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ช่วงสิงหาคม
รายงานการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ รอบ ๕ ปี	เลขาธิการคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเมินผล	เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ช่วงเดือนกันยายน

ทั้งนี้ องค์ประกอบของรายงานการประเมินผล ต้องประกอบด้วย กิจกรรมที่มีการดำเนินงาน การแสดงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๒ มีการแสดงหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ระยะเวลาในการดำเนินงานกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ทรัพยากรที่มีการใช้เพื่อการดำเนินงาน อุปสรรคปัญหาในการดำเนินงาน และปัจจัยเอื้อในการดำเนินงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ฯ ระยะที่ ๒ ทั้งนี้หลังจากรับทราบผลการประเมิน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคณะกรรมการประสานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประเมินผลต้องพิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานที่เป็นอุปสรรค ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ชาติสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หากเป็นการปรับในระดับมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน กรณีที่ไม่ทำให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงานโครงการ/กิจกรรม เปลี่ยนแปลง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลเป็นผู้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ จากนั้นจึงแจ้งแก่คณะกรรมการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป สำหรับการปรับยุทธศาสตร์ชาติฯ ในระดับมาตรการหรือแนวทางการดำเนินงาน ที่ส่งผลให้วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรืองบประมาณการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลทำการปรึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรืองบประมาณการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปหลังจากการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ จำเป็นที่จะต้องเสนอแนวทางการบูรณาการ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ในการสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดยเคร่งครัด

ภาคผนวก

ตัวอย่างแผนงานและโครงการ
ตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒
(พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)

ภาคผนวก

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐)

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ปลุกและปลุกจิตสำนึกการต่อต้านการทุจริต เน้นการปรับเปลี่ยนฐานความคิด
ของคนในทุกภาคส่วนในการรักษาประโยชน์สาธารณะ

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อปรับฐานความคิดของคนไทยโดยเฉพาะนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐให้เห็นแก่ประโยชน์
สาธารณะมากกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และวินัยแก่ทุกภาคส่วน
ทุกเพศทุกวัย และทุกกลุ่มอาชีพ

๒. เพื่อใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการต่อต้าน
การทุจริต เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑. เจ้าหน้าที่ในองค์กรหลักมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพ และมีความ
รับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น

๒. ความตระหนักถึงภัยการทุจริตของทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้น

๓. ยกระดับคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการเพื่อลดความเสี่ยงในการทำทุจริต

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลุก-ปลุก จิตสำนึกและค่านิยม
ของสังคมไทยมิให้ยึดติดกับระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมการ โดยการส่งเสริมให้ความรู้
เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบต่างๆ

๒. ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วนและกำกับดูแล
การประพฤติให้เป็นตามหลักประมวลจริยธรรม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต
มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาชีพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความน่าเชื่อถือ
ในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเริ่มจากกลุ่มเจ้าหน้าที่และผู้บริหารในองค์กร
หลักในการต่อต้านการทุจริตเป็นลำดับแรก จากนั้นขยายไปสู่ข้าราชการทุกหน่วยงาน นักการเมือง และภาคส่วน
อื่นๆ อาทิ ภาคเอกชน องค์กร องค์กรเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา

๓. ใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลุกฝังจิตสำนึกและค่านิยมที่ดีในการต่อต้าน
การทุจริต ให้แก่เด็ก เยาวชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อนำไปสู่การปฏิรูป
การเมืองและสังคมให้เอื้อต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและค่านิยมที่ต่อต้าน
การทุจริต โดยให้ความสำคัญกับการจัดการฝึกอบรม การเรียน การสอน การจัดทำหลักสูตรการศึกษาและ
ฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การตั้งโรงเรียนคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ของนักเรียน นักศึกษา ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ ข้าราชการและนักการเมือง รวมทั้งการฝึกอบรมนักการเมือง ก่อนเข้าดำรงตำแหน่งเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกติกากฎหมายการเมืองและหลักนิติธรรม

๔. ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการต่อต้านการรับสินบน โดยเพิ่มมาตรการที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่รัฐและข้าราชการดีขึ้น รวมถึงการเพิ่มรายได้และค่าตอบแทนที่เหมาะสม

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๑*

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ
๑. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	
• โครงการด้านการส่งเสริมหลักปรัชญาพอเพียง	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
• โครงการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
• โครงการพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
๒. ส่งเสริมการใช้และกำหนดบทลงโทษในประมวลจริยธรรมแก่ทุกภาคส่วน และกำกับดูแลการประพฤติให้เป็นตามหลักประมวลจริยธรรม	
• โครงการพัฒนาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
• โครงการศึกษาแนวทางเพื่อขยายกรอบประมวลจริยธรรม ให้ความครอบคลุมทุกภาคส่วน	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
• โครงการรณรงค์เพื่อต่อต้านการใช้อำนาจหรือบริการขององค์กร ที่มีการทุจริต	สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
๓. ใช้การศึกษาและศาสนาเป็นเครื่องมือในการปลูก-ปลูก และปรับเปลี่ยนฐานความคิดของคนในสังคม	
• จัดทำหลักสูตร (แทรกในทุกระดับ) เพื่อปลูกจิตสำนึกด้านการต่อต้านการทุจริต	ผู้รับผิดชอบหลัก : กระทรวงศึกษาธิการ ผู้รับผิดชอบรอง : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)
• ศึกษาดูงาน/แลกเปลี่ยนเรียนรู้สถานศึกษา/ชุมชนต้นแบบ	สถานศึกษา/ชุมชน/เครือข่าย
• โครงการพัฒนาจิตใจด้วยหลักศาสนา (ปลูก - ปลูก จิตสำนึก)	ก.วัฒนธรรม/ก.การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)/ สสส./สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน/ศูนย์คุณธรรม/องค์กรเอกชน
• การกระจายความรู้สู่ท้องถิ่น ประชาชน	ก.วัฒนธรรม/ก.การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)/ สสส./สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน/ศูนย์คุณธรรม/องค์กรเอกชน
• ชุมชนพอเพียงที่ยึดศาสนสถานเป็นศูนย์กลาง	ก.วัฒนธรรม/ก.การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)/ สสส./สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน/ศูนย์คุณธรรม/องค์กรเอกชน
๔. ดูแลคุณภาพชีวิตและรายได้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและข้าราชการ	
• การปรับปรุงกฎหมายด้านการคุ้มครองพยานและบุคลากร	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)/อส.
• ตั้งคณะกรรมการกลางพิจารณาค่าตอบแทนที่เหมาะสม ให้แก่บุคลากรด้านการต่อต้านการทุจริต	หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)/สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

หมายเหตุ ข้อมูล แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งยังมิได้มีการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : บูรณาการการทำงานของหน่วยงานในการต่อต้านการทุจริตและพัฒนาเครือข่ายในประเทศ
วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อประสานการทำงานและการบริหารการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ระหว่างองค์กรหลักที่มีความร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วน
๒. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล โดยร่วมมือกับภาคีต่างๆทั้งภายในและระหว่างประเทศ เพื่อให้มีหน้าที่ทำงานร่วมกันในการควบคุมถ่วงดุลอำนาจ ตรวจสอบการทำงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใส
๓. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการรับสินบนของภาคธุรกิจเอกชน เพื่อขจัดการผูกขาดและการแทรกแซงจากธุรกิจการเมือง
๔. เพื่อเสริมสร้างให้เครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนมีความเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนด้านทรัพยากรและการสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของเครือข่ายสำหรับเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสและตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ
๕. เพื่อจัดให้มีศูนย์กลางในการเก็บรวบรวมสังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลแบบบูรณาการ
๖. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้เกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของบุคลากรและบทบาทขององค์กร และปรับปรุงกฎหมายที่เอื้อต่อการทุจริตเพื่อปิดช่องโหว่ รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑. ระดับความสำเร็จ (ประสิทธิภาพ) ในการบูรณาการฐานข้อมูลการทุจริตร่วมกัน
๒. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. ระดับความพึงพอใจของประชาชน
๔. ระดับความสำเร็จการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ประสานการทำงานและการบริหาร และบูรณาการระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยมีการประสานงานและอำนวยการ การติดตาม ประเมินและรายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ โดยคณะอนุกรรมการฯ อำนวยการและประมวลผล รวมถึงประสานงานด้านการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตขององค์กรตามรัฐธรรมนูญให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
๒. สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต นำไปสู่การพัฒนา ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริต โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในการบูรณาการเครือข่ายควรเริ่มต้นจากการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายให้เข้มแข็งโดยสนับสนุนระบบการจัดการและทรัพยากรในการปฏิบัติงานของเครือข่าย การสร้างขวัญและกำลังใจ และการสร้างความรู้ เพื่อเป็นแนวร่วมต่อต้านการทุจริต การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบภาครัฐและพัฒนาไปสู่ระบบสัญญาณเตือนภัยการทุจริต

๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้มีความถูกต้องและมีความเป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากการปรับปรุงฐานข้อมูลให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันแล้ว วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่ง ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลาง (Unit Link) ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวมเชื่อมโยงและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศ และเป็นแกนหลักในการบูรณาการข้อมูลร่วมกัน

๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาระเบียบหลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกันเพื่อเกิดผลบังคับใช้ในทางปฏิบัติ ทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร กฎหมายที่เสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายคุ้มครองพยาน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง ระเบียบการบริหารงานบุคคล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๒ *

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ*
๑. ประสานการทำงานและการบริหาร และบูรณาการระหว่างองค์กรตามรัฐธรรมนูญ	
• พัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้มีความหลากหลายและครอบคลุม	สำนักงาน ป.ป.ช.
๒. สร้างความเข้มแข็งการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและประชาชน ในการต่อต้านการทุจริต	
• แนวร่วมปฏิบัติ (Collective Action Coalition) เพื่อการต่อต้านการทุจริตในภาคเอกชน	สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย/ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (สปท.)/กสม
• ผลักดันแนวร่วมปฏิบัติ (Collective Action) เพื่อการต่อต้านการทุจริตในภาครัฐ	ก.การคลัง
• พัฒนาและเสริมสร้างความรู้เครือข่ายภาคประชาชน	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.)/กสม.
• สร้างและพัฒนาเครือข่ายด้านจริยธรรม ส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีการดำเนินงานที่ปลอดทุจริต	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)/สำนักงาน ป.ป.ช./กกต./กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
• การปรับปรุงกฎระเบียบ ส่วนท้องถิ่น	ก.มหาดไทย
๓. พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง	
• พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลด้านการทุจริตระหว่างหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริต	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงาน ป.ป.ท.
• การพัฒนากลไกการติดตามตรวจสอบเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)/สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)
๔. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบและการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการพัฒนาระเบียบ หลักเกณฑ์ข้อบังคับในแต่ละหน่วยงานหลักในการต่อต้านการทุจริตให้สอดคล้องกัน	
• โครงการวิจัยเพื่อปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต	สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.)

หมายเหตุ ข้อมูล แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งยังไม่ได้มีการหารือกับหน่วยงานที่ถูกระบุว่าควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาความร่วมมือกับองค์กรต่อต้านการทุจริตและเครือข่ายระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อเสริมสร้างกระบวนการทำงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เป็นสากล
๒. เพื่อปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาต่างๆ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑. การบูรณาการและประสานความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับเครือข่ายระหว่างประเทศ
๒. การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับองค์กรหลักและอนุสัญญาต่างๆ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริตและองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรต่อต้านการทุจริตของไทยให้มีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับกฎหมาย กฎข้อบังคับสากลโดยประสานงานกับองค์กรต่อต้านการทุจริตระหว่างประเทศ โดยดำเนินการเข้าร่วมพันธกรณี (MOU) การประสานความร่วมมือในการนำทรัพย์สินกลับคืนประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสนับสนุนข้อมูลตลอดจนการมีระบบตรวจสอบ รวมถึงความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งการหน่วยงานต่อต้านการทุจริตภายในประเทศและนำองค์ความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

๒. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบให้สอดคล้องกับกฎหมาย โดยดำเนินการประสานงานของหน่วยงานต่อต้านการทุจริต เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๓. สร้างความร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญากรุงเทพฯ ปี ค.ศ. ๒๐๑๐ ปฏิญญาบราซิล ปี ค.ศ. ๒๐๑๒ และบันทึกความเข้าใจในภูมิภาคอาเซียน (SEA - PAC) สำหรับเตรียมการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๓ *

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ*
๑. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่อต้านการทุจริตและองค์กรเอกชนในระดับนานาชาติ	
<ul style="list-style-type: none"> • ข้อตกลงประสานความร่วมมือเรื่องการค้าเงินคดเท็จระหว่างประเทศ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน และการติดตามทรัพย์สินจากการทุจริตกลับคืน 	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.)/สำนักงาน ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบรอง : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) สำนักงาน ป.ป.ท./DSI
<ul style="list-style-type: none"> • แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาชุมชน (Community Education) เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน 	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.) ผู้รับผิดชอบรอง : ก.ศึกษาธิการ
<ul style="list-style-type: none"> • แลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข่าวกรอง สนิติ และบันทึกคดีอาชญากรรม 	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงาน ป.ป.ท./สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.) ผู้รับผิดชอบรอง : DSI/ป.ป.ง.
<ul style="list-style-type: none"> • ฝึกอบรม แลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญและบุคลากรระหว่างกัน เช่น การตรวจสอบบัญชี การใช้เทคโนโลยีเพื่อป้องกันการทุจริต วิธีการประเมินผล และดัชนีชี้วัดต่างๆ เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต 	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงาน ป.ป.ช. ผู้รับผิดชอบรอง : สำนักงาน ป.ป.ท./ก.พ.ร./สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สป.)
๒. ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ	
<ul style="list-style-type: none"> • ปรับปรุงระเบียบวิธีและแนวปฏิบัติด้านงบประมาณ (Budget Intelligence) ตาม SEA-PAC 	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงบประมาณ/กรมบัญชีกลาง ผู้รับผิดชอบรอง : สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)
<ul style="list-style-type: none"> • การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในคดีอาญาเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ 	สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.)
<ul style="list-style-type: none"> • แก้ไขเพิ่มเติมและบัญญัติกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต พ.ศ. 2546 และปฏิญญาบราซิล 	ผู้รับผิดชอบหลัก : ก.ยุติธรรม/สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.)
๓. สร้างความร่วมมือโดยการเข้าร่วมปฏิญญาและการทำบันทึกความเข้าใจระหว่างประเทศ	
<ul style="list-style-type: none"> • การขยายเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ 	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)

หมายเหตุ ข้อมูล แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งยังมิได้มีการหารือกับหน่วยงานที่ถูกระบุว่าควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อพัฒนาระบบบริหารและเครื่องมือในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต พัฒนาระบบคุ้มครองพยาน (Whistleblower Protection) ให้เข้มแข็ง
๒. เพื่อสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจ
๓. เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ (Knowledge Body) ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการสร้างนวัตกรรมสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑. การดำเนินคดีมีประสิทธิภาพ
๒. มีเครื่องมือใหม่ในการปราบปรามการทุจริต

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูลกลางการทุจริต เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย โดยที่ผลการศึกษาที่ได้จะนำมากำหนดมาตรการหรือเป็นเครื่องมือใหม่ๆ เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยต้องได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ในส่วนของการพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการตรวจสอบป้องกันและปราบปรามการทุจริต อาทิ การทุจริตเชิงนโยบาย ระบบติดตามรายงานทางการเงินและการปิดบัญชีโครงการด้านเกษตร และ Corruption Risk Assessment ในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ เป็นต้น

๒. สร้างเสริมระบบแจ้งเบาะแสและการคุ้มครองพยาน การเสริมสร้างศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตให้กับภาคีเครือข่าย ภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น โดยการพัฒนาช่องทางการแจ้งเบาะแสและช่องทางการตรวจสอบอำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ ในส่วนขอระบบการแจ้งเบาะแส จะมีการดำเนินการจัดศูนย์รับแจ้งเบาะแสมุมชน สายด่วน ตู้ไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networks) รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจและคุ้มครอง

๓. สร้างเสริมระบบรับเรื่องร้องเรียนให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริต เพื่อลดภาระการรับเรื่องร้องเรียนซ้ำซ้อนระหว่างทุกองค์กร โดยจะมีการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเรื่องร้องเรียน

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๔ *

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ*
๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนามาตรการและเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
• การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความโปร่งใส (ปราศจากการแทรกแซงจากภาคการเมือง)	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)/สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)/กรมบัญชีกลาง ก.การคลัง
• พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)/องค์กรตามรัฐธรรมนูญ
• พัฒนากลไกตรวจสอบสนองตอบประชาชน	องค์กรตามรัฐธรรมนูญ
• จัดตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ	วุฒิสภา/รัฐสภา/ผผ. (คณะกรรมการการ)
• การประเมินผู้บริหารองค์กรตามรัฐธรรมนูญแบบ 360 องศา	ผู้รับผิดชอบหลัก : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ผผ.)/ ผู้รับผิดชอบรอง : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (สำนักงาน กสม.)
๒. สร้างเสริมระบบแจ้งเบาะแสและการคุ้มครองพยาน การเสริมสร้างศักยภาพและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทุจริตให้กับภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมและประชาชนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น	
• พัฒนาระบบและมาตรการการคุ้มครองพยานให้ปฏิบัติใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ*
<ul style="list-style-type: none"> การวิจัยและพัฒนากฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน 	สำนักงานอัยการสูงสุด (อส.)
๓. สร้างเสริมระบบรับเรื่องร้องเรียนให้กับองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ต่อต้านการทุจริต	
<ul style="list-style-type: none"> สร้างและพัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ มีความเที่ยงตรง ถูกต้อง รวดเร็ว 	สำนักงาน ป.ช.ช./สำนักงาน ป.ป.ท. ก.ยุติธรรม/สตง. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ ข้อมูล แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งยังไม่ได้มีการหารือกับหน่วยงานที่ถูกระบุว่าควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต ให้กับบุคลากรทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์หลัก

๑. เพื่อจัดให้มีการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลด้วยการจัดตั้งศูนย์กลางของแต่ละหน่วยงาน
๒. เพื่อสร้างเสริมการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และการถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กร
๓. เพื่อเสริมสร้างบุคลากรให้มีสมรรถนะ (ความรู้ ทักษะและทัศนคติ) ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

เป้าหมายยุทธศาสตร์

๑. บุคลากรด้านการต่อต้านการทุจริตมีสมรรถนะเพิ่มขึ้น
๒. บุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการศึกษาวิจัยและการพัฒนา เพื่อให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาให้ได้องค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริตทั้งความรู้ทางวิชาการและการวิจัย
๒. พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้ เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้ โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่และเสริมองค์ความรู้ที่ขาดให้ครบถ้วน และนำองค์ความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้กับบุคลากรในองค์กรและประชาชน
๓. สร้างบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรับตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตรายสาขา เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ของบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เนื่องจากรูปแบบการทุจริตมีความซับซ้อนมากขึ้น การพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพจะทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ทั้งนี้อาจกำหนดมาตรฐานวิชาชีพเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร ประกอบกับการกำหนดมาตรฐานเส้นทางวิชาชีพ (Career Path) และกำหนดมาตรฐานค่าตอบแทนพิเศษโดยคำนึงถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน

๔. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตัวอย่าง แผนงาน/โครงการ ที่สนับสนุนแนวทางการดำเนินงานในยุทธศาสตร์ที่ ๕ *

แผนงาน/โครงการ	ผู้รับผิดชอบ*
๑. สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยการศึกษาวิจัยและการพัฒนา	
<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ เสริมสมรรถนะและจิตสาธารณะ แก่บุคลากร <ul style="list-style-type: none"> - แผนงานพัฒนาองค์ความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต - แผนงานพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับภารกิจและความต้องการขององค์กร 	สำนักงาน ป.ป.ช./องค์กรตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร - พัฒนาศูนย์ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม - จัดให้มีกองทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กรต่อต้านการทุจริต 	
<ul style="list-style-type: none"> ● สร้างองค์ความรู้ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยการศึกษาวิจัยและพัฒนา 	องค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการทุจริต
๒. พัฒนาระบบการจัดการองค์ความรู้	
<ul style="list-style-type: none"> ● ศูนย์ข้อมูลกลางเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต และการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรด้านการต่อต้านการทุจริต 	สำนักงาน ป.ป.ช./ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ศปท.)
๓. สร้างบุคลากรเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาสำหรับตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตรายสาขา	
<ul style="list-style-type: none"> ● จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมและกำหนดหลักสูตรมาตรฐานสำหรับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริต 	สำนักงาน ป.ป.ช./สำนักงาน ป.ป.ท./สตง.
<ul style="list-style-type: none"> ● ส่งเสริมการประพฤติตนตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ อย่างเคร่งครัด 	ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน (ศปท.) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)
๔. จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การป้องกันและปราบปรามการทุจริต	
<ul style="list-style-type: none"> ● จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การต่อต้านการทุจริต 	สำนักงาน ป.ป.ช.

หมายเหตุ ข้อมูล แผนงาน/โครงการ และหน่วยงานรับผิดชอบ เป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๖๐) วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งยังมิได้มีการหารือกับหน่วยงานที่ถูกระบุว่าควรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๔๕๒ /๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการ
ตามยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งที่ ๑๖๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ และคำสั่งที่ ๒๗๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตนั้น และเพื่อปรับเปลี่ยนองค์ประกอบอนุกรรมการให้เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓๓๗-๘๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าว และแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ขึ้นใหม่

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

๑. ศาสตราจารย์ ภัคดี โพธิ์ศิริ	กรรมการ ป.ป.ช.	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายประสาธ พงษ์ศิริวภัย	กรรมการ ป.ป.ช.	อนุกรรมการ
๓. นายวิชา มหาคุณ	กรรมการ ป.ป.ช.	อนุกรรมการ
ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
โดยใช้กลไกทางศาสนา		
๔. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ หรือผู้แทน		อนุกรรมการ
๖. ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน		อนุกรรมการ
๗. ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน		อนุกรรมการ

- โดยให้คณะกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๒. ประสาน...

๒. ประสานงานกับภาคการเมืองในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยร่วมมือกับองค์กร สถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคการเมือง เช่น สมาพันธ์การเมือง สถาบันพระปกเกล้า คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการวุฒิสภา

๓. ดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ กิจกรรมตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจากสำนักงานงบประมาณ องค์การภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ

๔. ดำเนินการจัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณ บุคลากร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินการตามแผนงาน กิจกรรม ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามระเบียบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำหนด

๕. ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาพรวม

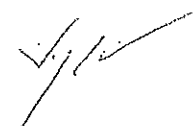
๖. ประสานให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าและความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แก่คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน และโดยใช้กลไกทางศาสนา

๗. มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่

๘. ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ)
ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ที่ ๔๗๗ / ๒๕๕๕

เรื่อง เพิ่มเติมและแก้ไขคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีคำสั่งที่ ๔๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต คำสั่งที่ ๔๕๕/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน
คำสั่งที่ ๔๕๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน และคำสั่งที่ ๔๕๗/๒๕๕๔
ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา นั้น

เพื่อปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ให้เหมาะสม คณะกรรมการ ป.ป.ช.
จึงได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๔๒๘-๘๖/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ เพิ่มเติมและแก้ไข
องค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ทั้ง ๔ คณะ ดังกล่าว

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๑๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงเพิ่มเติมและแก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วย
การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้ง ๔ คณะ ดังนี้

๑. คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๔๕๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้ง
คณะกรรมการอำนวยการ ประสานการขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๑.๑ เพิ่มชื่อตำแหน่งของกรรมการ ในลำดับที่ ๓ นายวิชา มหาคุณ กรรมการ ป.ป.ช.
เป็น “ประธานอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยใช้
กลไกทางศาสนา และกลไกทางการศึกษา”

๑.๒ แต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ
ผู้แทนเป็นอนุกรรมการ เพิ่มเติม

๑.๓ แต่งตั้ง...

๑.๓ แต่งตั้งรองเลขาธิการฯ หรือผู้ช่วยเลขาธิการฯ ซึ่งเป็นอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางการศึกษา เป็น อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ เพิ่มเติม

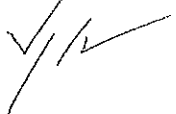
๒. คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๔๕๕/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคเอกชน แก่ไของค์ประกอบ ลำดับที่ ๒๔ และลำดับที่ ๒๕ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็นเจ้าหน้าที่สำนักป้องกันการทุจริตภาครัฐวิสาหกิจและธุรกิจเอกชน ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

๓. คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๔๕๖/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาคประชาสังคมและสื่อมวลชน แก่ไของค์ประกอบ ลำดับที่ ๒๐ และลำดับที่ ๒๑ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็น เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคมและการพัฒนาเครือข่าย ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

๔. คำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ ๔๕๗/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยใช้กลไกทางศาสนา แก่ไของค์ประกอบ ลำดับที่ ๒๘ และลำดับที่ ๒๙ จากเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย เป็น เจ้าหน้าที่สำนักป้องกันการทุจริตภาคประชาสังคมและการพัฒนาเครือข่าย ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

(นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ)
ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

คำสั่งคณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒)
ที่ ๑/๒๕๕๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานกำกับ ติดตาม การดำเนินงานจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช.

ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีคำสั่งที่ ๕๑๐/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ แต่งตั้ง
คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
(ระยะที่ ๒) โดยให้มีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒) ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑-๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔
เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานกำกับ ติดตาม การดำเนินงานจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตและยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช. โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายอุทิศ ขาวเอียร	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	นายประหยัด พวงจำปา	คณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	คณะทำงาน
๑.๔	ผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	คณะทำงาน
๑.๙	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตในภาครัฐ	คณะทำงาน
๑.๑๐	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๑.๑๑	ผู้อำนวยการศูนย์บริหารงาน ป.ป.ช. จังหวัด	คณะทำงาน
๑.๑๒	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคลัง	คณะทำงาน
๑.๑๓	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑๔	นางสาวประสพสุข ทรงผาสุก
เจ้าหน้าที่กลุ่มงานประสานการบริหารเชิงยุทธ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๕	เจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่ผู้อำนวยการ
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์มอบหมาย รวม ๒ คน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๑๖	เจ้าหน้าที่กลุ่มงานประสานการบริหารเชิงยุทธ์
ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย รวม ๒ คน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ ประสานนโยบาย แนวคิด ความเห็น และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพิจารณา
ดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒) ไปใช้ในการ
การดำเนินงานร่วมกับที่ปรึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช.

๒.๒ กำกับ เร่งรัด สนับสนุน และร่วมดำเนินงานกับที่ปรึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช. ให้เป็นไปตามข้อสัญญาที่กำหนด

๒.๓ รายงานความก้าวหน้าการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช. ให้คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒) พิจารณา

๒.๔ ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำ
ร่างยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒) และหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.
มอบหมาย เพื่อช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
และยุทธศาสตร์สำนักงาน ป.ป.ช. มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(ศาสตราจารย์ ดร. ภัคดี โพธิ์ศิริ)

ประธานอนุกรรมการพิจารณาดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ระยะที่ ๒)